

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om ändring av kommunikationsmarknadslagen

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I propositionen föreslås att kommunikationsmarknadslagen ändras. Regleringen om samhällsomfattande tjänster i kommunikationsmarknadslagen kompletteras med bestämmelser som kommissionens formella underrättelse förutsätter i fråga om urvalet av företag som tillhandahåller samhällsomfattande tjänster, beräkna nettokostnaderna för dessa tjänster och i särskilda fall ersätta kostnaderna.

Den nuvarande betydelsen av begreppet samhällsomfattande tjänster utvidgas så att den blir mer teknologineutral. Utbudet av samhällsomfattande tjänster är enligt förslaget inte längre knutet enbart till ett fast telefonnät, utan tjänster kan tillhandahållas genom förmedling av vilket kommunikationsnät som helst oberoende av tekniken.

Ändringen påverkar inte omedelbart den ställning som innehavarna av en fast telefonanslutning har, utan konkretiseras till en början närmast när en ny anslutning skaffas.

Användaren har oberoende av den valda tekniken dessutom fortfarande rätt till samma allmänna telefonitjänster som tidigare.

Bestämmelserna om tillsynen över teleföretagens kostnadsredovisningssystem föreslås också bli preciserade. Kommunikationsverket bemyndigas att meddela närmare föreskrifter om de uppgifter som samlas in med hjälp av kostnadsredovisningssystemet. Utöver det kan Kommunikationsverket meddela föreskrifter om bland annat vilka uppgifter med anknytning till granskningen av kostnadsredovisningssystemet som skall ingå i revisionsberättelsen.

Den tredje föreslagna ändringen gäller nationell roaming. Kommunikationsverkets beslut om införande av skyldighet att ordna nationell roaming skall enligt förslaget framöver vara mer allmänt formulerat och skall oberoende av tekniken gälla alla mobilnät.

Lagen avses träda i kraft så snart som möjligt.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLL	2
ALLMÄN MOTIVERING.....	3
1. Inledning	3
2. Nuläge	3
2.1. Lagstiftning och praxis	3
2.2. Den internationella utvecklingen samt lagstiftningen i utlandet och i EU.....	6
2.3. Bedömning av nuläget	13
3. Propositionens mål och de viktigaste förslagen.....	14
3.1. Målsättning.....	14
3.2. Alternativ	15
3.3. De viktigaste förslagen.....	15
4. Propositionens konsekvenser	16
4.1. Ekonomiska konsekvenser	16
4.2. Konsekvenser för myndigheterna	18
4.3. Samhälleliga konsekvenser	18
5. Beredningen av propositionen	18
5.1. Beredningsskeden och beredningsmaterial	18
5.2. Remissyttranden och hur de har beaktats.....	19
6. Samband med andra propositioner.....	19
DETALJMOTIVERING.....	20
1. Motivering	20
2. Närmare bestämmelser och föreskrifter.....	27
3. Ikraftträdande.....	27
4. Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning	27
4.1. Egendomsskydd och näringsfrihet	27
4.2. Bedömning av lagstiftningsordningen.....	28
LAGFÖRSLAG	29
Lag om ändring av kommunikationsmarknadslagen.....	29
BILAGA.....	32
PARALLELLTEXTER.....	32
Lag om ändring av kommunikationsmarknadslagen.....	32

ALLMÄN MOTIVERING

1. Inledning

Det fasta telefont nätet har varit en viktig beståndsdel av telemarknadens struktur i Finland. Det har traditionellt täckt alla områden med bebyggelse i landet och tillhandahållit de bastjänster inom post- och teletrafiken som användarna behövt.

Omstruktureringen av telefonitjänsterna, som inleddes i början av 1990-talet, har dock förskjutit tyngdpunkten på marknaden från tjänster via ett fast nät till mobiltjänster. Antalet anslutningar i ett fast telefont nätet inom hushållen har på tio år gått ner från 94 procent till 49 procent. Antalet fasta telefonanslutningar understeg i Finland 1999 för första gången antalet mobiltelefonanslutningar. Anslutningarna till ett fast telefont nätet har minskat med 3–7 procent och antalet samtalsminuter med 10–15 procent per år. De nya samtalsjänster som möjliggörs av Internet och bredbandsförbindelser påskyndar ytterligare denna utveckling.

Också annanstans i Europa har antalet anslutningar till fasta telefont nätet minskat kraftigt under de två senaste åren. Det handlar alltså inte om en typiskt finländsk utveckling, utan trenden är allmän europeisk. Denna förändring är en följd av den tekniska utvecklingen och lanseringen av nya ersättande tjänster. Utvecklingen har varit positiv för användarna, eftersom den har lett till sänkta samtalspriser och introducerat nya mångsidigare kommunikationstjänster på marknaden. Enligt kommunikationsministeriets prisundersökning från 2005 är priserna på mobilsamtal i nästan alla fall redan billigare än på samtal från ett fast telefont nätet.

Det fasta telefont nätet har dock fortfarande en viktig roll när det gäller att tillhandahålla bredbandsförbindelser särskilt i glesbygder. Teleföretagens kopparnät torde ännu länge bibehålla sin ställning som grundläggande infrastruktur särskilt för fast bredband.

2. Nuläge

2.1. Lagstiftning och praxis

Lagstiftning

Användarens rätt till anslutning i ett fast telefont nätet

Enligt 59 § 1 mom. i kommunikationsmarknadslagen (393/2003) är ett teleföretag med betydande marknadsinflytande i ett fast telefont nätet inom ett visst verksamhetsområde skyldigt att inom sitt verksamhetsområde oberoende av geografiskt läge och till ett skäligt pris tillhandahålla en anslutning till det fasta telefont nätet på den ort där användaren stadigvarande bor eller finns. En användares rätt till en anslutning begränsas dock bara till den ort där användaren stadigvarande bor eller finns eller företaget har sin hemort. Teleföretaget är således inte skyldigt att tillhandahålla en anslutning t.ex. till en användares fritidsbostad.

Med skäligt pris avses det pris som ur en genomsnittlig användares synvinkel är skäligt. Priset varierar enligt anslutningens geografiska läge samt kostnaderna för att bygga och underhålla den. Priset kan inte heller för teleföretaget vara oskäligt, och bestämmelsen förpliktar därför inte teleföretaget att tillhandahålla anslutningen till ett pris som är lägre än kostnaderna för den.

Om ett sådant teleföretag med betydande marknadsinflytande som avses i 1 mom. inte utsetts inom ett visst verksamhetsområde, har det teleföretag vars marknadsandel mätt i antalet anslutningar är störst på det aktuella området den skyldighet som avses i paragrafen. En tillämpning av bestämmelsen i 2 mom. har i praktiken inte varit aktuell.

De telefonanslutningar som tillhandahålls skall enligt 3 mom. vara sådana att det är möjligt att ringa och ta emot närsamtal, fjärrsamtal, utlandssamtal och andra sedvanliga

samtal samt att sända och ta emot telefax från dem. Telefonanslutningen skall dessutom möjliggöra en ändamålsenlig Internetförbindelse. Med begreppet ändamålsenlig Internetförbindelse avses att förbindelsen skall kunna ändra i takt med att tekniken och drift-erfarenheterna utvecklas.

Teleföretag skall enligt 4 mom. leverera en telefonanslutning inom en skälig tid från beställningen.

Praxis

Kommunikationsverket har i mars 2004 utsett 42 teleföretag till företag med betydande marknadsinflytande i ett fast telefontät. Kommunikationsverkets beslut finns på adressen

www.ficora.fi/suomi/tele/HMV1.htm.

De tvistefrågor som hänför sig till skyldigheten att tillhandahålla en fast anslutning och som kommit upp till behandling hos Kommunikationsverket har bland annat gällt kostnadernas skälighet vid leverans av anslutningen, skälig leveranstid samt den teknik med vilken anslutningen genomförts. I fråga om den praktiska tillämpningen av bestämmelsen har dock inga avsevärda problem uppstått.

Kommissionens formella underrättelse avseende samhällsomfattande tjänster

Kommissionen har den 13 juli 2005 lämnat en formell underrättelse till Finland som gäller det nationella genomförandet av Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/22/EG om samhällsomfattande tjänster och användarrättigheter avseende elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster (nedan *direktivet om samhällsomfattande tjänster*). Kommissionen framhåller i sin underrättelse att Finland inte har iakttagit sina skyldigheter enligt artikel 8.2 och artiklarna 12–13 i direktivet om samhällsomfattande tjänster samt bilaga IV till direktivet.

Enligt kommissionen leder en tillämpning av Finlands gällande lagstiftning automatiskt till att ett företag med betydande marknadsinflytande utses till operatör för samhällsomfattande tjänster, medan det inte ens är möjligt för andra teleföretag att bli beaktade.

Kostnadsredovisningssystem

Enligt 87 § i kommunikationsmarknadslagen kan Kommunikationsverket genom ett beslut i enlighet med 18 § ålägga ett företag med betydande marknadsinflytande en skyldighet att använda ett kostnadsredovisningssystem, om det behövs för att prissättningen på partimarknaden eller detaljmarknaden skall kunna övervakas.

Teleföretaget får enligt 2 mom. själv välja vilket kostnadsredovisningssystem det använder. Teleföretaget skall för Kommunikationsverket göra upp en beskrivning av kostnadsredovisningssystemet, av vilken framgår åtminstone kostnadernas huvudtitlar och de regler enligt vilka kostnaderna fördelas.

Enligt 88 § 1 mom. i kommunikationsmarknadslagen godkänd och oberoende revisor skall granska ett teleföretags kostnadsredovisningssystem i samband med revisionen av teleföretaget. Revisorn skall över granskningen göra upp en berättelse som skall tillställas Kommunikationsverket.

Kommunikationsverket skall enligt 88 § 2 mom. årligen offentliggöra en berättelse om hur kostnadsredovisningssystemen följs i de teleföretag som ålagts skyldighet att använda ett sådant system.

Praxis

Enligt centralhandelskammarens statistikuppgifter finns det 25 GRM-revisorsammanslutningar och 37 CGR-revisorsammanslutningar i Finland. Antalet godkända GRM-revisorer är 776 och CGR-revisorer 707. År 2005 godkändes endast 24 nya CGR-revisorer och 14 nya GRM-revisorer.

Skyldigheten att använda ett kostnadsredovisningssystem har enligt de beslut av Kommunikationsverket som trätt i kraft sedan ingången av 2004 ålagts ca 30 företag med betydande marknadsinflytande. Kommunikationsverket har 2005 mottagit berättelser av de revisorer som dessa företag har valt. Utifrån dessa berättelser har verket självt utarbetat sin berättelse om hur teleföretagen har följt kostnadsredovisningssystemen.

Kommunikationsverket har som en allmän bedömning av de revisionsberättelser som det mottagit konstaterat att de uppgifter om

teleföretagens kostnadsredovisningssystem som med tanke på Kommunikationsverkets tillsynsuppgifter är väsentliga inte i tillräcklig utsträckning framgår av berättelserna.

Kommissionens förfrågan om kostnadsredovisningssystemen

Kommissionen har i sitt brev av den 23 december 2005 (D(2005) 657415) av Finland begärt uppgifter om Kommunikationsverkets bristande rättigheter att ålägga teleföretag skyldigheter i fråga om kostnadsredovisningssystem.

Kommissionen har till denna del speciellt kritiserat bestämmelserna i 87 § 2 mom. i kommunikationsmarknadslagen, enligt vilken ett teleföretag själv får välja det kostnadsredovisningssystem som det använder. Kommissionen anser att bestämmelsen till denna del inte främjar konsumentens fördel eller konkurrensen på den inre marknaden. Kommissionen är inte heller säker på om bestämmelsen stämmer överens med artikel 13.1 eller 13.2 i tillträdesdirektivet eller artikel 17.4 i direktivet om samhällsomfattande tjänster.

Nationell roaming

Enligt 18 § i kommunikationsmarknadslagen skall Kommunikationsverket genom sitt beslut ålägga företag med betydande marknadsinflytande de skyldigheter som avses i 2 mom. och som behövs för att konkurrenshindren skall kunna undanröjas eller konkurrensen främjas. Skyldigheterna skall stå i rätt proportion till det mål som eftersträvas. Vid införandet av en skyldighet skall särskilt beaktas

- 1) nyttjanderättens tekniska och ekonomiska ändamålsenlighet med hänsyn till utvecklingsgraden på marknaden och arten av nyttjanderätten,
- 2) nyttjanderättens genomförbarhet med hänsyn till den tillgängliga kapaciteten,
- 3) krav i anslutning till datasekretess och dataskydd,
- 4) investeringar som gjorts och risker som tagits av ett företag med betydande marknadsinflytande,
- 5) behovet att trygga konkurrensen på sikt,
- 6) relevanta immateriella rättigheter,

7) tillhandahållande av europeiska tjänster.

Ett företag med betydande marknadsinflytande kan t.ex. åläggas en skyldighet att ordna nationell roaming på det sätt som föreskrivs i 34 §. Enligt 34 § 1 mom. är ett nätföretag med betydande marknadsinflytande som har koncession i ett GSM-nät skyldigt att förhandla om roaming med ett nätföretag som har koncession i ett tredje generationens mobilnät.

Enligt 2 mom. kan Kommunikationsverket på anhållan av ett annat teleföretag ålägga ett företag med betydande marknadsinflytande en skyldighet att ordna roaming på vissa geografiska områden, om det teleföretag som anhåller om roaming inte har ett eget GSM-nät på området eller en avtalsbaserad rätt till roaming i ett annat GSM-nät och om minst 20 procent av befolkningen inom hela koncessionsområdet för det teleföretag som anhåller om roaming är permanent bosatt inom täckningsområdet för företagets mobilnät av tredje generationen. Rätten till roaming kan beviljas ett teleföretag endast en gång.

Teleföretag som Kommunikationsverket ålagt den ovannämnda skyldigheten skall iakttä 35 §, om inget annat överenskomms om villkoren för roaming. Enligt 35 § varar roaming högst åtta år. Roaming upphör inom varje geografiskt område senast två år efter det att ett tredje generationens mobilnät som ägs av ett företag med betydande marknadsinflytande täcker minst 80 procent av området.

Enligt 35 § 2 mom. skall Kommunikationsverket i sitt beslut definiera på vilken radioteknisk nivå den förutsättning som avses i 1 mom. uppfylls. Upphörande av roaming fastställs vid behov genom ett beslut av Kommunikationsverket. Kommunikationsverket kan förlänga de tidsfrister som avses i 35 § 1 mom. för ekonomiska regioner med en invånartäthet på högst fem invånare per kvadratkilometer.

Det teleföretag som anhåller om roaming skall enligt 35 § 3 mom. ersätta ett företag med betydande marknadsinflytande för kostnader som uppstått då mobilnätets förmedlingskapacitet utökats, om förmedlingskapaciteten på grund av roaming permanent måste utökas med mer än 10 procent.

Rätten till roaming gäller enligt 35 § 4 mom. alla kommunikationstjänster som före-

tag med betydande marknadsinflytande tillhandahåller i GSM-nät, om det inte är tekniskt omöjligt.

Kommunikationsverket skall enligt 18 § 2 mom. ändra sitt beslut, om det sker betydelsefulla förändringar i de omständigheter som avses i 1 mom. eller i konkurrensläget på marknaden.

Kommissionens förfrågan om nationell roaming

Kommissionen har i sitt brev av den 23 december 2005 (D(2005) 657415) frågat Finland om Finland anser att bestämmelsen om nationell roaming i 34–36 § i kommunikationsmarknadslagen (393/2003) begränsar Kommunikationsverkets befogenheter att ålägga teleföretag skyldigheter som enligt artikel 8 i ramdirektivet hänför sig till problemets art, står i proportion till syftet och är berättigade.

Kommissionen har också ansett det problematiskt att nämnda skyldigheter direkt med stöd av lagen åläggs ett företag med betydande marknadsinflytande.

2.2. Den internationella utvecklingen samt lagstiftningen i utlandet och i EU

EU-lagstiftning om samhällsomfattande tjänster

Direktivet om samhällsomfattande tjänster syftar till att säkerställa tillgången till vissa allmänna telefonitjänster på kommunikationsmarknaden. De samhällsomfattande tjänsterna skall i unionens medlemsstater vara tillgängliga med angiven kvalitet och till ett överkomligt pris för alla användare oberoende av geografisk belägenhet.

Det viktigaste målet med de samhällsomfattande tjänsterna är användarens rätt till anslutning i ett fast telefonnät. Enligt artikel 4 i direktivet om samhällsomfattande tjänster skall minst ett teleföretag i varje medlemsstat kunna tillhandahålla tillträde i ett fast telefonnät till ett överkomligt pris på den ort där användaren stadigvarande bor. Anslutningen skall göra det möjligt för användaren att använda sedvanliga telefonitjänster och en In-

ternetförbindelse som till sin överföringshastighet motsvarar de Internetförbindelser som majoriteten av befolkningen använder.

Enligt artikel 4 i direktivet om samhällsomfattande tjänster skall teleföretaget uppfylla samtliga rimliga krav. Den ersättning som tas ut för byggandet av en fast anslutning kan alltså inte heller för teleföretaget vara oskälig. T.ex. förpliktar bestämmelsen således inte teleföretaget att tillhandahålla anslutningen till ett pris som är lägre än kostnaderna för den.

I Finland har man av tradition ansett att även om den ovan avsedda skyldigheten gäller ett teleföretag med betydande marknadsinflytande i ett fast telefonnät betyder det inte att anslutningen i fråga vid behov inte skulle kunna tillhandahållas också via radio. Prissättningen av samtal via anslutningen skall dock också i dessa fall svara mot prissättningen i ett fast telefonnät.

Också olika abonnentförteckningstjänster innefattas enligt direktivet i begreppet samhällsomfattande tjänster. Medlemsstaterna skall enligt artikel 5 i direktivet säkerställa att minst en täckande abonnentförteckning finns tillgänglig för användarna i tryckt eller elektronisk form och att användarna har tillgång till nummerupplysningstjänst. På den finska marknaden finns det ett omfattande utbud av telefonkatalogs- och nummerupplysningstjänster, och därför har dessa tjänster i Finland inte ansetts höra till kärnområdet för skyldigheten att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster.

Tillhandahållandet av telefonautomater, dvs. telefonkiosker, inbegrips enligt artikel 6 med vissa undantag också i de samhällsomfattande tjänsterna. Medlemsstaterna behöver dock inte ålägga teleföretagen skyldigheter att tillhandahålla telefonautomater, om ersättande tjänster, såsom mobiltjänster, finns tillgängliga på marknaden i tillräcklig utsträckning. Bland annat i Finland har teleföretagen inte längre på årtal ålagts skyldighet att tillhandahålla telefonautomater just på grund av den allmänna förekomsten av mobiltjänster.

Begreppet samhällsomfattande tjänster i direktivet innefattar särskilda rättigheter för användare med funktionshinder. Enligt artikel 7.1 i direktivet skall medlemsstaterna vid behov vidta särskilda åtgärder för användare med funktionshinder för att säkerställa till-

gång till och överkomliga priser på allmänna telefonitjänster, t.ex. nödsamtal, nummerupplysningstjänster och telefonkatalogtjänster, i samma utsträckning som för andra slutanvändare.

Medlemsstaterna kan enligt artikel 7.2 vidta särskilda åtgärder mot bakgrund av särskilda nationella förhållanden för att säkerställa att även användare med funktionshinder har samma möjlighet som flertalet andra användare att välja mellan olika företag och tjänsteleverantörer.

Syftet med direktivet är att garantera vissa allmänna telefonitjänster i första hand med hjälp av konkurrens. I den händelse att konkurrensläget på marknaden inte i tillräcklig utsträckning kan garantera att användarnas behov tillgodoses finns det i direktivet vissa regler om ersättning för kostnaderna för att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster. Genom bestämmelserna om finansiering av samhällsomfattande tjänster vill man minimera en snedvridning av konkurrensen.

I artiklarna 8–14 i direktivet om samhällsomfattande tjänster finns bestämmelser om förfarandet för att utse företag till operatörer för samhällsomfattande tjänster samt för finansiering av kostnaderna för systemet. Medlemsstaterna kan enligt artikel 8.1 utse ett eller flera företag till leverantörer av samhällsomfattande tjänster i syfte att garantera att tjänsterna är tillgängliga i hela landet. Olika delar eller det geografiska utbudet av en samhällsomfattande tjänst kan delas mellan flera olika företag.

Förfarandet för att utse företag som tillhandahåller samhällsomfattande tjänster skall enligt artikel 8.2 vara effektivt, opartiskt, öppet och icke-diskriminerande så att i princip inget företags möjlighet att bli utsedd utesluts. Syftet med förfarandet är att säkerställa utbudet på samhällsomfattande tjänster så kostnadseffektivt som möjligt. Förfarandet skall alltså göra det möjligt att fastställa nettokostnaderna för en tjänst.

Om skyldigheten att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster har ålagts ett utsett teleföretag, skall den nationella regleringsmyndigheten enligt artikel 9.1 i direktivet om samhällsomfattande tjänster övervaka pris-sättningen på de samhällsomfattande tjänster som omfattas av direktivet och jämföra den med medlemsstaternas konsumentpriser och

allmänna inkomstnivå.

Enligt artikel 10.1 i direktivet skall medlemsstaterna säkerställa att användaren av en samhällsomfattande tjänst inte behöver betala för funktioner eller tjänster som inte är nödvändiga eller krävs för den begärda tjänsten. Syftet med bestämmelsen är alltså att en användare som köper en tjänst av ett företag som tillhandahåller samhällsomfattande tjänster i samband med köpet inte skall behöva köpa någon annan kommunikationstjänst av företaget.

Om tillhandahållandet av samhällsomfattande tjänster blir oskäligt betungande för de utsedda företagen, skall regleringsmyndigheten enligt artikel 12 i direktivet beräkna nettokostnaderna för tillhandahållandet av tjänsterna. Med nettokostnader avses i artikel 12 de kostnader som teleföretaget inte kan täcka med de avgifter användarna betalar för tjänsterna. Om tillhandahållandet av samhällsomfattande tjänster blir oskäligt betungande för företaget, skall medlemsstaten på begäran av företaget i fråga besluta om ett finansierings-system för tillhandahållandet av samhällsomfattande tjänster.

Finansieringen kan enligt artikel 13 ordnas antingen av offentliga medel eller genom sektorfinansiering genom att nettokostnaderna för de samhällsomfattande tjänsterna fördelas mellan leverantörerna av elektroniska kommunikationsnät och leverantörerna av kommunikationstjänster. En kombination av dessa finansieringsformer är också möjlig. När sektorfinansiering används skall medlemsstaten införa ett kostnadsfördelningssystem som administreras av regleringsmyndigheten eller av ett organ som är oberoende av förmånstagarna.

Systemet för fördelning av kostnaderna skall enligt bilaga IV till direktivet om samhällsomfattande tjänster vara öppet, i så ringa mån som möjligt snedvrida marknaden, vara icke-diskriminerande och stå i proportion till sitt syfte. Medlemsstaterna kan besluta att avgifter inte tas ut hos företag vars omsättning understiger en viss gräns.

Enligt artikel 13.4 j skall avgifterna skiljas från varandra och fastställas separat för varje företag. Avgift får inte tas ut hos företag som inte tillhandahåller tjänster inom den medlemsstats område som upprättat kostnadsfördelningssystemet.

Den internationella utvecklingen för samhällsomfattande tjänster och lagstiftningen i utlandet

Nedan redogörs för ikraftträdandet av de bestämmelser i direktivet om samhällsomfattande tjänster i andra EU-medlemsländer som är centrala med tanke på detta förslag. Fokus ställs på de regler i direktivet som kan verkställas på ett sätt som medlemsstaten själv kan välja.

Minimiskyldigheterna avseende anslutning, telefonkatalog och nummerupplysningstjänst har i alla granskade medlemsstater genomförts i enlighet med ordalydelsen i direktivet om samhällsomfattande tjänster. Dessa skyldigheter behöver därför inte behandlas särskilt. Regleringen om telefonautomater förbigås likaså i propositionen, eftersom genomförandet av dessa regler är frivilligt och regleringen till denna del inte föreslås bli ändrad.

De centrala reglerna i direktivet hänför sig således till förfarandet för att utse en leverantör av samhällsomfattande tjänster och finansieringen av kostnaderna för dessa tjänster. I fråga om vissa stater framförs dessutom uppskattningar av de genomsnittliga kostnaderna samt vissa andra betydelsefulla detaljer om tillämpningen av bestämmelserna i praktiken.

I *Sverige* finns bestämmelser om samhällsomfattande tjänster i 5 kap. i lagen om elektronisk kommunikation (2003:289). Att utse företag som tillhandahåller dessa tjänster är tillsynsmyndighetens uppgift (Post- och Telestyrelsen, PTS). Urvalskriterium är enligt lagen företagets förmåga och lämplighet att sköta uppdraget.

Kostnaderna för skyldigheten att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster betalas vid behov av statens medel. PTS har i ljuset av sina utredningar ansett att anslutning till ett fast telefonnät är den enda tjänst som inte är tillräckligt konkurrensutsatt på marknaden. På andra marknader finns det inget behov att utse företag som tillhandahåller samhällsomfattande tjänster. PTS har utsett den riksomfattande fastnätsoperatören med betydande marknadsinflytande, TeliaSonera, till företag som tillhandahåller samhällsomfattande tjänster. PTS har beräknat kostnaderna för de samhällsomfattande tjänsterna och konstaterat att de inte medför en oskälig belastning

för företaget. Kostnaderna ersätts därför inte. TeliaSonera har överklagat PTS beslut.

I *Danmark* finns det bestämmelser om skyldigheten att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster i lagen om konkurrensförhållanden och konsumenters rättigheter på telemarknaden (Bekendtgørelse af lov om konkurrence- og forbrugerforhold på telemarkedet, nr 661, 10.7.2003) och i förordningen om införande av den (Bekendtgørelse om forsyningspligtigheder, nr. 665, 10.7.2003). Att utse företag som tillhandahåller dessa tjänster är regleringsmyndighetens uppgift (IT- och Telestyrelsen i Danmark).

Företaget väljs enligt närmare föreskrifter utfärdade i lag och av ministeriet antingen utifrån företagets marknadsandel eller i vissa fall genom anbuds förfarande. Regleringsmyndigheten har utsett den riksomfattande fastnätsoperatören med betydande marknadsinflytande, TDC, till företag som tillhandahåller samhällsomfattande tjänster.

Myndigheten beslutar utifrån företagets förslag om ett maximipris på de samhällsomfattande tjänsterna. Företagets förslag binder dock inte myndigheten. Kostnaderna för skyldigheten att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster täcks med medel som vid behov samlas in från andra teleföretag. Regleringsmyndigheten har beräknat kostnaderna för de samhällsomfattande tjänsterna och konstaterat att de åtminstone inte tills vidare medför en oskälig belastning för företaget. Kostnaderna ersätts därför inte.

I *Norge* finns bestämmelser om skyldigheten att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster i kap. 5 i lagen Lov om elektronisk kommunikasjon, 2003–07–04–83, och i kap. 5 (Leveringspliktige tjeneste) i ministeriets föreskrift om samhällsomfattande tjänster (Forskrift om elektronisk kommunikasjonstjeneste, FOR-2004-02-16-401). Att utse företag som tillhandahåller dessa tjänster är regleringsmyndighetens (Post- og teletilsynet i Norge) uppgift. Regleringsmyndigheten har utsett den riksomfattande fastnätsoperatören med betydande marknadsinflytande, Telenor, till företag som tillhandahåller samhällsomfattande tjänster. I valet av företag används anbuds förfarande i det fall att det beslutas att teleföretaget skall ersättas för kostnaderna för tillhandahållandet av tjänsterna.

De kostnader som skyldigheten att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster eventuellt orsakar täcks med medel som vid behov samlas in från andra teleföretag och deponeras i en särskild fond, som vid behov inrättas genom beslut av ministeriet. Kostnaderna fördelas huvudsakligen enligt företagens marknadsandel. Regleringsmyndigheten kan besluta om befrielse för nya eller små företag från att delta i kostnaderna. Regleringsmyndigheten har beräknat produktionskostnaderna för de samhällsomfattande tjänsterna och konstaterat att de åtminstone inte tills vidare medför en oskälig belastning för det utsedda företaget. Kostnaderna ersätts därför inte.

I *Storbritannien* finns bestämmelser om skyldigheten att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster i 64–72 § i kommunikationslagen (Communications Act 2003). Att utse företag som tillhandahåller samhällsomfattande tjänster hör till regleringsmyndighetens (Ofcom) uppgifter. Förfarandet för att utse företag som tillhandahåller samhällsomfattande tjänster skall enligt myndighetsföreskrifter utfärdade av Ofcom vara opartiskt, effektivt, öppet redovisat och icke-diskriminerande.

Eventuella kostnader för skyldigheten att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster täcks med medel som vid behov samlas in från andra teleföretag. Ofcom har utsett den riksomfattande fastnätsoperatören med betydande marknadsinflytande, British Telecom, samt en lokal fastnätsoperatör med betydande marknadsinflytande, Kingston (Hull) till leverantör av samhällsomfattande tjänster. Ofcom har beräknat årskostnaderna för de samhällsomfattande tjänsterna till högst 0,41 euro per anslutning i ett fast nät och konstaterat att denna kostnad inte medför en oskälig belastning för teleföretaget. Kostnaderna ersätts därför inte.

Irland föreskriver om skyldigheten att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster i en lag om samhällsomfattande tjänster och användarnas rättigheter (S. I. No. 308 of 2003 Universal Service and Users' Rights Regulations). Att utse företag som tillhandahåller dessa tjänster hör till regleringsmyndighetens (Commission for Communications Regulations) uppgifter. Urvalsförfarandet skall enligt ordalydelsen i direktivet vara objektivt, effektivt, öppet redovisat och icke-

diskriminerande.

Eventuella kostnader för skyldigheten att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster täcks med medel som vid behov samlas in från andra teleföretag. Regleringsmyndigheten har utsett den riksomfattande fastnätsoperatören med betydande marknadsinflytande, Eircom, till företag som tillhandahåller samhällsomfattande tjänster. Regleringsmyndigheten har beräknat kostnaderna för de samhällsomfattande tjänsterna och konstaterat att de åtminstone inte tills vidare medför en oskälig belastning för företaget. Kostnaderna ersätts därför inte. Regleringsmyndigheten följer dock hur situationen utvecklas.

I *Tyskland* finns bestämmelser om skyldigheten att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster i 6 kap. 78–87 § i telekommunikationslagen (Telekommunikationsgesetz 22.6.2004). Att utse företag som tillhandahåller dessa tjänster är regleringsmyndighetens (Regulierungsbehörde für Telekommunikation und Post) uppgift. Urvalskriterium är företagets förmåga att sköta uppdraget. Om ett företag kräver ersättning kan myndigheten ordna ett offentligt anbuds förfarande och utse det företag som lämnar det billigaste anbudet. Om inga anbud lämnas, ålägger myndigheten något teleföretag denna skyldighet. Någon leverantör av dessa tjänster har i praktiken ännu inte utsetts.

I Tysklands lagstiftning har, med avvikelse från andra länder, fastställs vilka kostnader för produktion av samhällsomfattande tjänster som kan betraktas som skäliga. I den gällande lagen fastställs detta genom att man som jämförelsepunkt använder de kostnader som motsvarar prisnivån för utbudet av tjänsterna i en stad med 100 000 invånare. Eventuella kostnader för skyldigheten att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster täcks med medel som vid behov samlas in från andra teleföretag. Skyldighet att delta i kostnaderna har alla teleföretag vilkas omsättning utgör en större andel än fyra procent av den relevanta marknaden.

I *Frankrike* finns bestämmelser om skyldigheten att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster i kap. 3, artikel 35, i telekommunikationslagen (LOI n° 96-659 du 26 juillet 1996, De réglementation des télécommunications) och i en förordning (Degree 2003–239, 18.3.2003). Att utse företag hör i princip till

regleringsmyndighetens (L'Autorité de régulation des communications électroniques et de postes, ARCEP) ansvarsområde, men också ministeriet deltar i förfarandet. Som urvalskriterium nämns företagets förmåga att sköta uppdraget. Regleringsmyndigheten har utsett den riksomfattande fastnätsoperatören med betydande marknadsinflytande, France Telecom, till företag som tillhandahåller samhällsomfattande tjänster.

Eventuella kostnader för skyldigheten att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster täcks med medel som vid behov samlas in från andra teleföretag. Kostnaderna fördelas mellan teleföretagen utifrån trafikvolymen. Små företag med en omsättning under 400 000 euro per år är dock inte skyldiga att delta i kostnaderna.

Regleringsmyndigheten har beräknat kostnaderna för de samhällsomfattande tjänsterna och bestämt att ersättningen för dem skall betalas ur en fond för samhällsomfattande tjänster. En sådan fond har sedan 1997 funnits i Frankrike.

I *Italien* finns bestämmelser om skyldigheten att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster i lagen om elektronisk kommunikation (Decreto legislativo recante il Codice delle comunicazioni elettroniche N. 259/2003). Regleringsmyndigheten (ARCOM) utser företag som tillhandahåller dessa tjänster. Urvalskriterium är enligt lagen företagets förmåga att sköta uppdraget. Regleringsmyndigheten har utsett den riksomfattande fastnätsoperatören med betydande marknadsinflytande, Telecom Italia, till företag som tillhandahåller samhällsomfattande tjänster.

Eventuella kostnader för skyldigheten att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster täcks med medel som vid behov samlas in från andra teleföretag. Fördelningen av kostnader grundar sig på förhållandet mellan företagets omsättning minskat med kostnaderna för sammankoppling, hyrda ledningar och roaming. Regleringsmyndigheten har beräknat de årliga kostnaderna för de samhällsomfattande tjänsterna till 1,2 euro per anslutning och fastställt att Telecom Italia skall ersättas för de kostnader som överstiger detta belopp.

I *Spanien* finns bestämmelser om skyldigheten att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster i telekommunikationslagen (LEY

32/2003, de 3 de noviembre, General de Telecomunicaciones, Artículo 22–24). Att utse företag ingår i ministeriets uppgifter. Den riksomfattande fastnätsoperatören med betydande marknadsinflytande, Telefonica, har utsetts till företag som tillhandahåller samhällsomfattande tjänster.

Eventuella kostnader för skyldigheten att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster täcks med medel som vid behov samlas in från andra teleföretag. Den nationella regleringsmyndigheten (CMT) kan fastställa en minimigräns för teleföretagens omsättning, och företag vilkas omsättning understiger denna gräns behöver inte delta i finansieringen av kostnaderna. CMT har beräknat kostnaderna för de samhällsomfattande tjänsterna och beslutat att de åtminstone inte tills vidare medför en oskälig belastning för företaget. Kostnaderna ersätts därför inte.

I *Nederländerna* finns bestämmelser om skyldigheten att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster i telekommunikationslagen (610, Wet van 19 oktober 1998, Houdende regels inzake de telecommunicatie, Telecommunicatiewet).

Företag som tillhandahåller samhällsomfattande tjänster utses av regleringsmyndigheten (OPTA). Den riksomfattande fastnätsoperatören med betydande marknadsinflytande, KNP, har utsetts till företag som tillhandahåller samhällsomfattande tjänster.

Om ministeriet beslutar att ett ansvarskännande teleföretag skall ersättas för kostnaderna för tillhandahållandet av samhällsomfattande tjänster, väljs leverantören av dessa tjänster utifrån anbudsförfarande. Till leverantör av dessa tjänster väljs då det företag som kan producera tjänsterna till lägsta möjliga nettokostnad.

Eventuella kostnader för skyldigheten att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster täcks med medel som vid behov samlas in från andra teleföretag. Kostnaderna fördelas mellan teleföretagen utifrån deras omsättning. Ministeriet kan fastställa en minimigräns för teleföretagens omsättning, och företag vilkas omsättning då understiger denna gräns behöver inte delta i finansieringen av kostnaderna. Regleringsmyndigheten har beräknat kostnaderna för de samhällsomfattande tjänsterna och beslutat att de åtminstone inte tills vidare medför en oskälig belastning

för företagen. Kostnaderna ersätts därför inte.

I *Österrike* finns bestämmelser om skyldigheten att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster i telekommunikationslagen (Telekommunikationsgesetz 2003 – TKG 2003). Företagen i fråga utses av ministeriet. Urvalet görs utifrån anbudsförfarande. Om endast ett företag kan erbjuda tjänsterna behöver något anbudsförfarande inte ordnas. Ministeriet har utsett den riksomfattande fastnätsoperatören med betydande marknadsinflytande, Telekom Austria, till företag som tillhandahåller samhällsomfattande tjänster.

Eventuella kostnader för skyldigheten att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster täcks med medel som vid behov samlas in från andra teleföretag. Om ett företag som tillhandahåller samhällsomfattande tjänster har en marknadsandel på mer än 80 procent betalas inga ersättningar. De ersättningsbara kostnaderna fördelas mellan teleföretagen utifrån deras marknadsandel. Om ett teleföretags omsättning är 5 miljoner euro eller mindre behöver det inte delta i kostnaderna.

Regleringsmyndigheten har beräknat kostnaderna för de samhällsomfattande tjänsterna och beslutat att de åtminstone inte tills vidare medför en oskälig belastning för företagen. Kostnaderna ersätts därför inte.

I *Portugal* finns bestämmelser om skyldigheten att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster i lagen om elektronisk kommunikation (Lei das Comunicações Eletrónicas, no. 5/2004). Regleringsmyndigheten (ANACOM) utser de företag som tillhandahåller tjänsterna i fråga. Urvalet görs utifrån anbudsförfarande.

Eventuella ersättningsbara kostnader för skyldigheten att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster täcks alternativt med offentliga medel eller med medel som samlas in från andra teleföretag. Om kostnaderna täcks med medel som samlas in från andra teleföretag skall en fond inrättas som upprätthålls av regleringsmyndigheten eller av en sammanslutning som utses av regeringen och övervakas av regleringsmyndigheten. Små företag behöver inte delta i kostnaderna. ANACOM har utsett den riksomfattande fastnätsoperatören med betydande marknadsinflytande, PT Comunicacoes, till företag som tillhandahåller samhällsomfattande

tjänster.

Regleringsmyndigheten har beräknat kostnaderna för de samhällsomfattande tjänsterna och beslutat att de åtminstone inte tills vidare medför en oskälig belastning för företagen. Kostnaderna ersätts därför inte.

Omfattningen av de samhällsomfattande tjänsterna och förutsättningarna för beräkningen av kostnaderna har i alla medlemsstater som varit föremål för granskning fastställts i stort sett enligt ordalydelsen i direktivet. Sätten för beräkning av kostnaderna avviker däremot mera från varandra. I vissa stater är bestämmelserna om beräkningsätten mycket detaljerade.

Den myndighet som utser operatörer för samhällsomfattande tjänster är i huvudsak den nationella regleringsmyndigheten. Endast i Spanien är det ministeriet som utser operatörerna i fråga. Förfarandet för att utse dessa operatörer och förutsättningarna för bli utsedd, som hör nära samman med förfarandet, varierar mellan auktion och skönhetstävling.

Kostnaderna för de samhällsomfattande tjänsterna täcks nästan utan undantag med medel som samlas in från andra teleföretag. Endast i Sverige betalas kostnaderna av offentliga medel. I Portugal kan bägge finansieringskällorna användas. Teleföretag med liten omsättning är i allmänhet befriade från skyldigheten att delta i finansieringen.

De granskade medlemsstaterna kan utifrån tillämpningspraxis grovt delas in i tre grupper. I Tyskland och Luxemburg är skyldigheten att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster i praktiken inte särskilt betungande och något företag som tillhandahåller dessa tjänster har inte ens utsetts. Till gruppen med strikt tillämpning, där företag som tillhandahåller samhällsomfattande tjänster har utsetts och nettokostnaderna beräknats och bestämts bli ersatta, hör endast Frankrike och Italien. De övriga staterna som omfattades av granskningen hör till en mellangrupp, i vilken operatörer för samhällsomfattande tjänster visserligen har utsetts, men ingen ersättning för nettokostnaderna för tjänsterna i praktiken utbetalas. I Sverige har till företag som tillhandahåller samhällsomfattande tjänster utsetts endast ett företag som tillhandahåller anslutningar i ett fast nät. Sverige kan därför anses placera sig mellan gruppen

med ringa betungande tillämpning och mellangruppen.

De företag som utsetts har utan undantag varit riksomfattande eller lokala företag med betydande marknadsinflytande.

I de länder där tillförlitliga uppgifter om nettokostnaderna för de samhällsomfattande tjänsterna varit tillgängliga har den årliga genomsnittskostnaden per invånare varierat från ca en halv till en euro.

Skyldigheten att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster gäller normalt tills vidare. Skyldigheten att för viss tid tillhandahålla tjänsterna har varierat mellan tre och tio år.

EU-lagstiftning om samhällsomfattande tjänster

Enligt artikel 13.1 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/19/EG av den 7 mars 2002 om tillträde till och samtrafik mellan elektroniska kommunikationsnät och tillhörande faciliteter (nedan tillträdesdirektivet) kan den nationella regleringsmyndigheten ålägga ett teleföretag som erbjuder nyttjanderätt skyldigheter som rör kostnadstäckning och priskontroll, inbegripet skyldigheten att tillämpa kostnadsredovisningssystem. Införandet av skyldigheter förutsätter att det utifrån en marknadsanalys inte förekommer konkurrens på marknaden, vilket kan leda till en för hög prissättning eller en prispress som missgynnar användarna.

Regleringsmyndigheten skall när den inför skyldigheter avseende prissättningen även beakta en skälig avkastning på kapitalet, vilket påverkas av teleföretagets investeringar och de därmed förknippade riskerna.

Regleringsmyndigheten skall enligt artikel 13.2 säkerställa att alla system för kostnadstäckning eller för prissättning som föreskrivs som obligatoriska främjar effektiviteten och en hållbar konkurrens samt ger största möjliga nytta åt konsumenterna. Regleringsmyndigheterna kan beakta prisnivån också på motsvarande marknader.

Om ett teleföretag är skyldigt att tillhandahålla sina tjänster till priser som motsvarar kostnaderna skall teleföretaget enligt artikel 13.3 kunna påvisa att priserna grundar sig på kostnader och på en skälig avkastning på investeringarna. Regleringsmyndigheten kan utföra en kostnadsberäkning som är oberoende

av teleföretagets kostnadsredovisning, om det är nödvändigt för att utreda kostnaderna för effektivt tillhandahållande av tjänster. Regleringsmyndigheten kan kräva att teleföretaget tillställer en fullständig motivering av sina priser och kan vid behov kräva att priserna justeras.

Om det i samband med prisövervakningen bestäms att det är obligatoriskt att använda något kostnadsredovisningssystem skall enligt artikel 13.4 en beskrivning av kostnadsredovisningssystemet göras tillgänglig för allmänheten, och av den skall åtminstone framgå kostnadernas huvudtitlar och reglerna för kostnadsfördelningen. Ett godkänt, oberoende organ skall se till att kostnadsredovisningssystemet iaktas. En redogörelse för hur systemet iaktas skall offentliggöras årligen.

Direktivet om samhällsomfattande tjänster innehåller också en bestämmelse om kostnadsredovisning. Enligt artikel 17.4 i detta direktiv skall regleringsmyndigheten säkerställa att det teleföretag som blir föremål för reglering av priserna till slutkunder tillämpar nödvändiga och lämpliga kostnadsredovisningssystem. Regleringsmyndigheterna kan fastställa vilket format och vilken bokföringsmetod som skall användas.

Ett behörigt, oberoende organ skall enligt 4 punkten också se till att kostnadsredovisningssystemet iaktas. Regleringsmyndigheterna skall dessutom se till att ett utlåtande årligen offentliggörs i vilket anges om teleföretaget har följt redovisningssystemet eller inte.

Den internationella utvecklingen avseende kostnadsredovisningssystemet och lagstiftningen i utlandet

Den nationella tillsynsmyndighet som motsvarar Kommunikationsverket har i andra EU-medlemsstater så gott som undantagslöst rätt att besluta om det kostnadsredovisningssystem som teleföretaget använder.

Kommissionen har den 19 september 2005 lämnat en rekommendation om särredovisnings- och kostnadsredovisningssystem enligt regelverket för elektronisk kommunikation (2005/698/EG). Kommissionens rekommendation skall framöver iaktas i myndighetsverksamheten i medlemsstaterna.

I rekommendationen fästs särskild upp-

märksamhet vid de kriterier som fastställts för kostnadsredovisningssystemet, t.ex. på vilken noggrannhetsnivå teleföretagens kostnads kalkyler skall producera uppgifter. I rekommendationen fästs också uppmärksamhet vid innehållet i den rapport som skall lämnas över granskningen av kostnadsredovisningssystemen samt vid den nationella tillsynsmyndighetens befogenheter att säkerställa att kostnadsredovisningssystemet är lämpligt och effektivt.

EU-lagstiftning om roaming

Möjligheten till roaming (samtrafik) klassificeras i direktivet om elektronisk kommunikation som en av de många nyttjanderättigheter som ett företag med betydande marknadsinflytande i en viss situation är skyldig att överlåta till sina konkurrenter.

Enligt artikel 8 i tillträdesdirektivet skall medlemsstaterna se till att de nationella regleringsmyndigheterna har befogenhet att införa vissa skyldigheter för företag som avser tillträde och sammankoppling. Om ett teleföretag utifrån en marknadsanalys konstateras ha betydande marknadsinflytande, skall regleringsmyndigheten när konkurrensläget kräver det ålägga detta företag skyldigheter som gäller bland annat tillträde till särskilda nätfunktioner.

I artikel 12 i tillträdesdirektivet föreskrivs närmare om sådan nyttjanderätt. Enligt denna artikel kan ett teleföretag åläggas skyldighet att till ett annat teleföretag överlåta nyttjanderätt till nätdelar och tillhörande funktioner, om det är rimligt och om ett nekat tillträde skulle förhindra uppkomsten av konkurrens på marknaden för slutkunder. När regleringsmyndigheten överväger att införa en skyldighet skall den bedöma de konkurrerande funktionernas lönsamhet, den föreslagna nyttjanderättens genomförbarhet, nyinvesteringarna för ägaren till utrustningen och de risker som investeringarna medför, behovet av att värna konkurrensen på lång sikt, eventuella berörda immateriella rättigheter samt möjligheten att främja utbudet av alleuropeiska tjänster.

Den internationella utvecklingen avseende roaming och lagstiftningen i utlandet

I andra EU-medlemsstater har skyldigheten avseende roaming vanligtvis uttryckts i allmänare ordalag än i Finlands kommunikationsmarknadslag. Skyldigheten att tillåta roaming är också i andra medlemsstater allmän och begränsar sig inte enbart till trafik mellan andra och tredje generationens mobilnät.

I andra länders lagstiftning regleras roamingskyldigheten vanligtvis inte så detaljerat på lagnivå som i Finland. Vanligast är att den myndighet som ålägger skyldighet att tillåta nyttjanderätt utfärdar närmare bestämmelser om skyldighetens innehåll i sitt förpliktande beslut.

2.3. Bedömning av nuläget

Samhällsomfattande tjänster

De gällande bestämmelserna om samhällsomfattande tjänster har fungerat klanderfritt. Finländarnas prisnivå för telefonitjänster i ett fast nät har varit en av de lägsta i Europeiska unionen. De finländska användarna och teleföretagen har varit nöjda med handlingsmodellen i Finland, enligt vilken det företag som har betydande marknadsinflytande inom ett område direkt med stöd av lagen ansvarar för tillhandahållandet av tjänster. En ändring av detta system är dock i dagens läge nödvändig på grund av kommissionens formella under rättelse.

Syftet med ändringen av bestämmelserna är dock inte att ändra den rådande marknadssituationen, eftersom det inte finns något behov av det. I Finland borde man förhålla sig ytterst avvaktande särskilt till frågan om ersättning för kostnaderna för samhällsomfattande tjänster i ett fast nät. Det är här fråga om en åldrande teknik på tillbakagång, och att stödja den med statlig finansiering eller genom avgifter som samlas in från andra teleföretag skulle leda till en snedvridning av marknaden, bromsa upp den tekniska utvecklingen och fördröja möjligheten att införa nya tjänster.

De nya bestämmelserna bör alltså vara sådana att ersättning för kostnaderna endast i ytterst exceptionella fall utbetalas, så att kostnaderna inte förorsakar störningar på

marknaden. Detta mål kan nås om begreppet samhällsomfattande tjänster fastställs så teknologineutralt som möjligt och den skyldighet som hänför sig till dessa tjänster inte längre knyts enbart till det fasta telefonnätet.

Kommissionen har i sin underrättelse fäst särskild uppmärksamhet vid att skyldigheten att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster är en skyldighet som i Finland följer direkt av lagen. Kommissionen har inte ansett denna lösning stämma överens med direktivet, utan har förutsatt att ett särskilt förfarande för att utse företag som tillhandahåller sådana tjänster införs. Enligt direktivet skall förfarandet för att utse företaget eller företagen i fråga vara effektivt, objektiva, öppet och icke-diskriminerande.

Genom förfarandet för att utse företag som tillhandahåller samhällsomfattande tjänster skall enligt direktivet säkerställas att dessa tjänster tillhandahålls så kostnadseffektivt som möjligt. Några andra kriterier för valet av företag som tillhandahåller samhällsomfattande tjänster anges inte i direktivet. Att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster har i Finland av tradition betraktats mera som ett teleföretags skyldighet än rättighet. Därför bör förfarandet för att utse företagen i fråga på något klokt sätt knytas till de allmänna målen med kommunikationsmarknadslagen samt till att på sikt trygga användarnas intresse.

Kostnadsredovisningssystem

Kommunikationsverket bör beviljas rätt att utfärda närmare föreskrifter om de uppgifter som teleföretagens kostnadsredovisningssystem producerar. Kommunikationsverket behöver noggrannare uppgifter för tillsynen över prissättningen.

Lagen skall enligt förslaget också innehålla närmare bestämmelser om innehållet i revisorernas skyldighet att granska kostnadsredovisningssystemet. I den gällande kommunikationsmarknadslagen finns det inga detaljerade bestämmelser om hur de revisorer som granskar teleföretagens kostnadsredovisning skall göra upp berättelserna eller om innehållet i berättelserna. Kommunikationsverket har inte heller befogenhet att utfärda förpliktande föreskrifter om revisionsberättelserna för revisorerna. Både revisorerna och Kom-

munikationsverket anser den nuvarande situationen vara otillfredsställande. Den gällande lagen skall enligt förslaget förtydligas till denna del.

Kommunikationsverket har som en allmän bedömning av de revisionsberättelser som det mottagit konstaterat att de uppgifter om teleföretagens kostnadsredovisningssystem som med tanke på Kommunikationsverkets tillsynsuppgifter är väsentliga inte i tillräcklig utsträckning framgår av berättelserna. Också EU-kommissionen har ifrågasatt Kommunikationsverkets befogenheter att fastställa kostnadsredovisningssystem och ansett den nuvarande formuleringen i kommunikationsmarknadslagen i detta hänseende vara otillräcklig.

Roaming

Alla tre teleföretag som beviljats koncession för tredje generationens mobilnät i Finland har redan byggt ut sina nät så att de täcker hela landet. Den gällande bestämmelsen om nationell roaming, som syftade till att påskynda denna utbyggnad, är därför onödig i dagens läge.

För att tillträdesdirektivet skall kunna verkställas bör Kommunikationsverket dock beviljas befogenhet att vid behov ålägga företag skyldighet avseende roaming. Bestämmelsen skall enligt kommissionens synsätt vara en allmänt utformad skyldighet som är oberoende av den teknik som används i mobilnätet. Den gällande lagen bör alltså ändras till denna del.

Skyldigheten i den gällande lagen att investera 10 procent bör enligt förslaget strykas, om bestämmelsens tillämpningsområde utvidgas. En investeringsskyldighet i nuvarande form kan i en ny situation inte längre anses vara skälig för teleföretaget. Också teleföretagets eget bruk och eget rimliga framtida behov skall skyddas av orsaker som hänför sig till egendomsskyddet i grundlagen.

3. Propositionens mål och de viktigaste förslagen

3.1. Målsättning

Utbudet av samhällsomfattande tjänster i Finland är rätt gott och håller relativt hög

kvalitet. Också prissättningen av samhälls-omfattande tjänster är för närvarande tämligen skälig. Någon praktisk orsak till en reglering av detaljhandelspriserna föreligger således inte och det är inte heller propositionens syfte. Syftet med ändringen av kommunikationsmarknadslagen är att undvika längre gående konsekvenser av kommissionens formella underrättelse till Finland.

De samhälls-omfattande tjänsterna formuleras i mån av möjlighet så teknologineutralt som möjligt i förslaget. Syftet är att främja att nya tekniker införs och sprids.

3.2. Alternativ

Bestämmelsen om samhälls-omfattande tjänster hade kunnat ändras utan ingrepp i det centrala innehållet i skyldigheten, dvs. skyldigheten att tillhandahålla en anslutning. I detta alternativ hade teleföretags skyldighet att tillhandahålla samhälls-omfattande tjänster fortfarande omfattat bara det fasta telefonnätet.

Denna lösning hade kunnat innebära ett avsevärt ingrepp i den tekniska utvecklingen på marknaden, eftersom kommissionens underrättelse förutsätter att Finland också genomför direktivets bestämmelser om finansiering av samhälls-omfattande tjänster. Teleföretagen har enligt dem på vissa villkor rätt till ersättning för de nettokostnader som tillhandahållandet av tjänsterna förorsakar.

Med beaktande av marknadsläget i Finland hade en koppling av skyldigheten enbart till det fasta telefonnätet i praktiken betytt att staten på sikt hade fått ansvara för bygg- och underhållskostnaderna för det fasta telefonnätet. Detta kan inte anses godtagbart, eftersom det är fråga om en åldrande teknik på tillbakagång, och eftersom den finska staten inte heller annars deltar i finansieringen av grundläggande infrastruktur för kommunikationstjänster.

Kostnaderna för de samhälls-omfattande tjänsterna hade kunnat ersättas också ur en fond som upprättas för fondering av avgifter som tas ut hos teleföretagen. Att samla in avgifter, fördela dem och handha den allmänna förvaltningen av en fond hade dock varit en lösning som medfört större kostnader för parterna. Det valda alternativet är också lättare att genomföra lagstiftningstekniskt.

Att skyldigheten att ersätta kostnaderna omsätts i praktiken anses vara ytterst osannolik på den finska kommunikationsmarknaden. Om en sådan exceptionell situation mot förmodan någon gång uppstår, kan lagen vid behov ändras så att ersättningarna samlas in från de andra teleföretagen i form av avgifter, vilket är fallet i många andra EU-medlemsstater.

3.3. De viktigaste förslagen

Samhälls-omfattande tjänster

Regleringen om samhälls-omfattande tjänster i kommunikationsmarknadslagen kompletteras med de bestämmelser som kommissionens formella underrättelse förutsätter när det gäller att utse företag som tillhandahåller samhälls-omfattande tjänster, beräkna nettokostnaderna för dessa tjänster och i särskilda fall ersätta kostnaderna.

Den nuvarande betydelsen av begreppet samhälls-omfattande tjänster utvidgas så att den blir mer teknologineutral. Utbudet av samhälls-omfattande tjänster är enligt förslaget inte längre knutet enbart till ett fast telefonnät, utan tjänster kan tillhandahållas genom förmedling av vilket kommunikationsnät som helst oberoende av tekniken. Förändringen påverkar inte nämnvärt användarens ställning, eftersom han eller hon fortfarande har rätt till samma allmänna telefonitjänster som tidigare.

Kostnadsredovisningssystem

Kommunikationsverket ges i förslaget två nya befogenheter att meddela föreskrifter som vardera hänför sig till tillsynen över kostnadsredovisningssystemet. Kommunikationsverket bemyndigas att meddela närmare föreskrifter om de uppgifter som samlas in med hjälp av kostnadsredovisningssystemet. Utöver det kan Kommunikationsverket meddela närmare föreskrifter om vilka uppgifter med anknytning till granskningen av kostnadsredovisningssystemet som skall ingå i revisionsberättelsen.

Roaming

Kommunikationsverkets rätt att ålägga te-

leföretag roaming skyldighet föreslås bli ändrad på det sätt som kommissionen förutsätter. Kommunikationsverkets beslut om införande av skyldigheter skall enligt förslaget framöver vara mer allmänt utformat och skall oberoende av tekniken gälla alla mobilnät.

4. Propositionens konsekvenser

4.1. Ekonomiska konsekvenser

Statsfinansiella konsekvenser av ändringarna avseende de samhällsomfattande tjänsterna

De statsfinansiella konsekvenserna av propositionen beror på om teleföretagen i något skede av statens medel skall ersättas för kostnaderna för samhällsomfattande tjänster. Detta verkar inte sannolikt vid den tidpunkt när lagen träder i kraft.

Teleföretagens totala omsättning 2004 var 4 592,6 miljoner euro. Av detta belopp var lokalsamtalens andel 14,5 procent, fjärrsamtalens andel 0,9 procent, andelen internationella telefonitjänster 1,2 procent, andelen mobilkommunikationstjänster 52 procent samt dataöverföring och bredbandstjänster 15,8 procent. Utöver detta utgjorde kabeltelevisionsverksamheten 15,3 procent av den totala omsättningen. Det fasta telefonnätets omsättning utgjorde således totalt 16,6 procent av teleföretagens totala omsättning, dvs. ca 762,4 miljoner euro.

Enligt den internationella jämförelse som gjordes under beredningen av propositionen har nettokostnaderna för samhällsomfattande tjänster hittills beräknats i Frankrike, Italien, Storbritannien och Spanien. I dessa länder har nettokostnaderna per anslutning i ett fast nät varit under två euro per år. Per invånare är kostnaderna under en euro om året.

De eventuella kostnaderna för skyldigheten att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster i Finland är svåra att uppskatta. Om nettokostnaderna för samhällsomfattande tjänster i de ovan nämnda EU-medlemsstaterna tas som utgångspunkt för bedömningen och om nettokostnaderna ställs i relation till antalet invånare i Finland, är maximibeloppet nettokostnader för samhällsomfattande tjänster ca 5,3 miljoner euro. Detta är cirka sju promille av de sammanlagda samtalsinkomsterna hos

de företag som är verksamma i ett fast telefonnät. Men om inkomsterna från både det fasta telefonnätet och mobilnätet räknas ihop, utgör nettokostnaderna för samhällsomfattande tjänster under två promille av företagens sammanlagda samtalsinkomster.

Nettokostnaden för samhällsomfattande tjänster per invånare i Finland är dock sannolikt ännu mindre än i de EU-medlemsstater som undersökts. Antalet anslutningar i ett fast telefonnät har 1999 som mest varit 2 850 000. I Finland är en anslutning i ett fast telefonnät alltså redan utbyggd till nästan varje hushåll och i dessa hushåll har de flesta personerna dessutom också en mobiltelefon. Betydelsen av också traditionellt genomförda samhällsomfattande tjänster i Finland är därför mindre än i länder med lägre anslutnings-täthet.

Den finska kommunikationsmarknaden avviker från marknaderna i de övriga EU-staterna också i fråga om teleföretagens antal och marknadsställning. I andra EU-länder är i allmänhet endast några företag med betydande marknadsinflytande verksamma på telemarknaden och deras verksamhetsområde täcker oftast hela landet. Enligt televerksamhetsanmälningarna finns det för närvarande 232 teleföretag i Finland. Av dessa omfattas 42 företag med betydande marknadsinflytande av skyldighet att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster i det fasta telefonnätet inom sitt respektive geografiska verksamhetsområde.

I Finland skulle skyldigheten att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster i praktiken alltså fördelas på flera teleföretag och den skulle vara begränsad till enbart ett visst geografiskt område. De ovan uppskattade kalkylerade maximikostnaderna på fem miljoner euro skulle alltså inte realiseras, eftersom det också i eventuella ersättningsfall vore fråga om kostnader för ett tjänsteutbud som hänför sig till endast ett visst geografiskt område, inte om kostnader som täcker hela Finland. I ett glest befolkat land blir kostnaderna för tillhandahållandet av tjänster inom ett visst geografiskt område normalt inte avsevärda. Detta håller streck särskilt när det gäller att tillhandahålla tjänster för vilka den grundläggande infrastrukturen i praktiken redan är utbyggd.

Viktigast med tanke på statens ersättnings-

skyldighet är dock enligt förslaget att den teknik som används för tillhandahållandet av samhällsomfattande tjänster inte är begränsad. Teleföretagen kan tillhandahålla tjänster med hjälp av den teknik som till lägsta kostnad är tillgänglig, vilket betyder att nettokostnader i praktiken då inte uppkommer.

Konsekvenser för företag av ändringarna avseende samhällsomfattande tjänster

En bedömning av hur skäliga nettokostnaderna för produktionen av samhällsomfattande tjänster är görs teleföretagsvis. Enligt propositionen skall den teknik som används för att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster inte begränsas. Skyldigheten att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster blir då i praktiken inte en ekonomisk börda för teleföretagen, utan företagen kan fortsätta tillhandahålla tjänster med hjälp av den teknik som de anser vara bäst.

Om tillhandahållandet av tjänster trots det förorsakar oskäliga kostnader för teleföretagen, ersätts företagen för dessa av statens medel. Propositionen avviker till denna del från andra områden inom näringsverksamheten, där företag i Finland av tradition har ansetts vara skyldiga att leverera tjänster och sluta avtal, såsom i fråga om el-, vatten- eller gasförsörjningen, eller t.ex. inom den grundläggande bankverksamheten. I princip har propositionen alltså inte några negativa ekonomiska konsekvenser för teleföretagen.

Ett teleföretag kan enligt förslaget dock bli tvunget att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster också med förlust, om det inte med hänsyn till teleföretagets övergripande ekonomiska situation är oskäligt. Teleföretaget har enligt förslaget inte heller rätt till ersättning för alla nettokostnader, utan enbart för den andel av kostnaderna som utgör en oskälig ekonomisk belastning.

Teleföretaget får på grund av sin status som operatör för samhällsomfattande tjänster dock alltid i någon mån konkurrensfördel också på andra tjänstemarknader. Denna förtjänstmodell är vanlig i en affärsverksamhet som också annars är typisk för teleföretag. Teleföretaget får inte nödvändigtvis någon betydande vinst av en enskild kommunikationstjänst, men tillhandahållandet av tjänsten kan trots det vara meningsfullt och lön-

samt med tanke på det samlade utbud som utgörs av kundernas behov tillsammans med utbudet av kommunikationstjänster.

Utbudet av samhällsomfattande tjänster kan också utgöra en så liten del av ett teleföretags affärsverksamhet att en eventuell, även betydande förlust inte har någon betydelse för teleföretagets övergripande ekonomiska ställning.

Den föreslagna förändringen öppnar också en möjlighet för andra än företag med betydande marknadsinflytande att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster, om de så önskar. Förslaget kan till denna del ha en positiv inverkan på ställningen för sådana mindre teleföretag som är intresserade av att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster.

På sikt kan förslaget minska betydelsen av fasta telefonnät. Det förpliktar inte teleföretag och användare till något, men det möjliggör fortsatt teknisk utveckling. Förslaget har alltså sannolikt en positiv inverkan på marknaden och därigenom en positiv inverkan på de finska teleföretagens konkurrenskraft.

Kostnadsredovisningssystem

De föreslagna ändringarna av kostnadsredovisningssystemet har inga konsekvenser för statsekonomin.

De revisioner som för tillfället omfattar kostnadsredovisningssystem är tämligen ungefärliga. Av berättelsen över granskningen av kostnadsredovisningssystemet skall framöver framgå mer detaljerade uppgifter som bättre kan nyttiggöras vid tillsynen över prissättningen av teleföretags tjänster. Teleföretagens revisionskostnader kommer på grund av ändringarna uppenbarligen att öka, eftersom priset på en tjänst påverkas av den arbetsmängd som granskningen förorsakar.

Revisionskostnaderna beror förutom på den arbetsmängd som revisionen förutsätter dessutom på företagets storlek och revisorns utbildning. Dessa prisbildningsfaktorer påverkas inte av förslaget.

De totala kostnaderna för revision vid finska småföretag varierar. Kostnader föranleds dels av revisorernas arvoden, dels av uppbindningen av företagets interna resurser i revisionsarbetet. Ändringsförslaget leder antagligen till att vardera kostnadskategorin ökar i någon mån i och med att olika utred-

ningsuppgifter ökar. Uppgången av kostnaderna borde dock inte vara betydande för teleföretagets övergripande ekonomi.

Roaming

De föreslagna ändringarna avseende roaming har inga konsekvenser för statsekonomin.

Ändringarna har i praktiken inte heller några konsekvenser för teleföretagen, eftersom dessa redan nu sinsemellan kommer överens om roaming på kommersiella villkor. Förslaget ingriper till denna del inte i teleföretagens avtalsrätt.

4.2. Konsekvenser för myndigheterna

Samhällsomfattande tjänster

Beräkningen av nettokostnaderna för samhällsomfattande tjänster medför kostnader för myndigheterna. Meningen är dock att de myndighetsuppgifter vid kommunikationsministeriet och Kommunikationsverket som avses i propositionen skall skötas inom ramen för de existerande samlade resurserna.

Utgångspunkten vid beredningen av propositionen har varit att ersättning för nettokostnaderna till teleföretagen i praktiken inte skall behöva betalas ut. Möjligheten till ersättning kan i varje fall medföra till och med missbruk av systemet. Myndigheterna kan ombes beräkna nettokostnaderna också i sådana fall där det är uppenbart onödigt. För att förhindra detta har en bestämmelse tagits in enligt vilken Kommunikationsverket är skyldigt att beräkna nettokostnaderna endast om det är uppenbart att de är oskäligen. Syftet med bestämmelsen är att undvika onödigt myndighetsarbete.

Kostnadsredovisningssystem

De ändringsförslag som hänför sig till kostnadsredovisningssystemet underlättar Kommunikationsverkets tillsynsuppgifter.

Roaming

Ändringen avseende roamingskyldigheten föranleder inte ytterligare arbete för Kommunikationsverket. De förpliktande besluten

som hänför sig till betydande marknadsinflytande meddelas först efter det att kommissionens nya rekommendation om relevanta marknader har offentliggjorts. En marknad för roaming är för närvarande inte avgränsad som en relevant marknad i rekommendationen, och därför har bestämmelsen i den gällande lagen hittills inte tillämpats. Den föreslagna ändringen medför till denna del ingen förändring av den aktuella situationen.

4.3. Samhälleliga konsekvenser

Konsekvenser för användarna av ändringarna avseende de samhällsomfattande tjänsterna

Ändringen påverkar enligt förslaget inte omedelbart den ställning som de nuvarande innehavarna av en fast telefonanslutning har, utan konkretiseras till en början närmast när en ny anslutning skaffas. Användaren har oberoende av den teknik som valts dessutom fortfarande rätt till samma allmänna telefoni-tjänster som tidigare.

Propositionen snabbar förmodligen upp övergången av telefoni-tjänster till mobilnät och införandet av de nyaste teknikerna. Priserna på mobilsamtal är redan nu i nästan alla fall billigare än priserna på samtal i en fast anslutning. Därför är det ur användarnas synvinkel inte längre nödvändigt att skyldigheten att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster är bunden vid det fasta telefonnätet.

Propositionen underlättar en spridning av nya tekniska lösningar särskilt i glesbygderna och den har därigenom en positiv inverkan på den allmänna utvecklingen av informationssamhället.

5. Beredningen av propositionen

5.1. Beredningskedan och beredningsmaterial

Regeringens proposition har beretts som tjänsteuppdrag vid kommunikationsministeriet. De huvudsakliga principerna i propositionen har under beredningen diskuterats med företrädare för teleföretagen i samband med Tietoliikenteen ja tietotekniikan keskusliitto Ficom ry:s medlemsmöten. Under beredningen har dessutom enskilda teleföretags

synpunkter på propositionen hörts vid separata möten. Tillställningarna har ordnats på initiativ av Ficom ry och teleföretagen.

Utlåtande om förslaget har begärts av alla teleföretag som lämnat televerksamhetsanmälan samt av andra aktörer i branschen, av de centrala myndigheterna och av intresseorganisationerna. Förslaget fanns under remissbehandlingstiden tillgängligt på ministeriets webbplats, där alla som ville lämna utlåtande om förslaget uppmanades göra det. Ca 30 remissinstanser lämnade utlåtanden. Utlåtandena finns sammanställda på ministeriets webbplats.

5.2. Remissyttranden och hur de har beaktats

Propositionens förslag till ändring av tillhandahållandet av samhällsomfattande tjänster har fått ett tämligen positivt mottagande under remissbehandlingen. Förslaget att ändra bestämmelsen om samhällsomfattande tjänster så att den får en mer teknologineutral formulering har understötts av alla tillfrågade.

I några utlåtanden har den felaktiga tolkningen gjorts att skyldigheten att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster också skulle gälla bredbandstjänster. Motiven till propositionen har till denna del preciserats.

Termerna närsamtal och fjärrsamtal, som uppfattas hänföra sig till det fasta nätet, har i den fortsatta beredningen av propositionen ersatts med ett mer teknologineutralt uttryck, eftersom särskild uppmärksamhet fästs vid detta i utlåtandena.

I vissa utlåtanden har man önskat att det exceptionella med förfarandet för att utse företag som tillhandahåller samhällsomfattande tjänster kraftigare skulle framhävas. I de utlåtanden som näringslivets intresseorganisationer och vissa teleföretag lämnat har man konstaterat att de tjänster som hänför sig till de samhällsomfattande tjänsterna redan i tillräckligt stor utsträckning finns tillgängliga på marknadsvillkor i Finland.

Konsumentverket och konsumenternas in-

tresseorganisationer har dock i sina utlåtanden uttryckt en motsatt uppfattning. Enligt denna uppfattning är utbudet av tjänster på marknadsvillkor inte tillräckligt för att samhällsomfattande tjänster för alla konsumentgrupper, såsom konsumenter med betalningsstörningar, skall kunna garanteras. Konsumentverket har i sitt utlåtande lyft fram vikten av avtalstvång för tillhandahållandet av samhällsomfattande tjänster och ansett att införandet av ett förfarande för att utse företag som tillhandahåller samhällsomfattande tjänster försämrar konsumentens ställning. Kommissionen har i sin formella underrättelse dock fäst uppmärksamhet vid just avsaknaden av ett förfarande för att utse sådana företag. Därför måste den gällande bestämmelsen ändras till denna del. De kriterier som nämns i 1 § och som bland annat gäller hur skäligena villkoren för tjänsterna är för användarna ger Kommunikationsverket tillräckliga befogenheter för att under förfarandet se till att konsumenternas ställning tryggas i hela landet. Motiven till propositionen har till denna del ytterligare preciserats.

Bestämmelsen om roamingskyldigheten har i vissa utlåtanden ansetts vara oskäliga för ett teleföretag till den del de ålägger teleföretaget att utan ersättning förbinda sig till en viss mängd investeringar. Investeringskyldigheten har strukits under den fortsatta beredningen av propositionen och samtidigt har teleföretagens egen användning och eventuella framtida användningsbehov skyddats på det sätt som grundlagen förutsätter.

De ändringsförslag som hänför sig till kostnadsredovisningssystemet och tillsynen över det har i utlåtandena både vunnit understöd och stött på motstånd. De föreslagna bestämmelserna har under den fortsatta beredningen inte ändrats till denna del.

6. Samband med andra propositioner

Propositionen är inte beroende av andra propositioner.

DETALJMOTIVERING

1. Motivering

2 §. *Definitioner.* Punkten i 27 punkten föreslås bli ändrad till kommatecken. Dessutom föreslås att till paragrafen fogas en ny 28 punkt i vilken begreppet samhällsomfattande tjänster definieras. Med samhällsomfattande tjänster avses enligt den nya definitionen tillhandahållande av allmänna telefonitjänster på ett visst ställe samt tillhandahållande av nummerupplysningstjänster och telefonkatalogtjänster.

Allmänna telefonitjänster tillhandahålls allmänheten, dvs. en på förhand obegränsad användargrupp. Som motsats till dessa finns de tjänster som tillhandahålls en begränsad, dvs. sluten användargrupp i ett separat nät.

Begreppet allmänna telefonitjänster definieras närmare i 60 c §. Anslutningen skall enligt den vara sådana att det är möjligt att ringa nödsamtal, ringa och ta emot inrikes- och utlandssamtal samt använda andra allmänna, sedvanliga telefonitjänster. Anslutningen skall dessutom möjliggöra en ändamålsenlig Internetförbindelse. För begreppet ändamålsenlig Internetförbindelse redogörs närmare i detaljmotiveringen till 60 c §.

Skyldigheten att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster är för närvarande knuten till de tjänster som tillhandahålls genom förmedling av en anslutning i ett fast telefontät. Definitionen har dock med avsikt formulerats så teknologineutralt som möjligt. I takt med den tekniska utvecklingen och i och med att de fasta telefontäten blir färre är det enligt förslaget möjligt att tillhandahålla anslutningar i ett allmänt kommunikationsnät med också annan än konventionell PSTN-teknik, t.ex. via Internet (Voice over Internet Protocol), VoIP-tjänst). Med hjälp av tjänstepaket bestående av en eller flera anslutningar skall det dock alltid vara möjligt att använda de allmänna telefonitjänster som avses i 60 c §.

Också nummerupplysningstjänst och telefonkatalogtjänst omfattas enligt definitionen av de samhällsomfattande tjänsterna i enlighet med artikel 5 i direktivet om samhällsomfattande tjänster. I Finland är nummerupplysningstjänsten och telefonkatalogtjänsterna dock ytterst väl konkurrensutsatta i förhållande till sin omfattning och det finns inget

behov av att utse ett företag som i praktiken tillhandahåller samhällsomfattande tjänster på denna marknad. Denna mycket väl fungerande konkurrens stöds bland annat också av 56–58 §, enligt vilka de skyldigheter som införts också i fortsättningen på lika villkor gäller alla leverantörer av katalogtjänster, även utan något förfarande för att utse operatörer för samhällsomfattande tjänster. Det viktigaste innehållet i skyldigheten att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster i Finland är alltså tillhandahållandet av en anslutning som möjliggör vissa allmänna telefonitjänster.

34 §. *Skyldighet att ordna nationell roaming.* Kommunikationsverket kan enligt 1 mom. genom ett beslut enligt 18 § ålägga företaget med betydande marknadsinflytande som är verksamma i ett mobilnät en skyldighet att ordna nationell roaming.

Enligt 18 § 1 mom. skall Kommunikationsverket ålägga företag med betydande marknadsinflytande de skyldigheter som behövs för att undanröja konkurrenshindren eller främja konkurrensen.

Verksamheten på en konkurrensutsatt marknad bygger på kommersiella avtal mellan teleföretag. Utgångspunkten anses vara att konkurrensen sörjer för att prissättningen av tjänster som tillhandahålls användarna och övriga villkor för tillhandahållandet av tjänster är skäliga ur användarnas synvinkel.

Det blir enligt kommunikationsmarknadslagen aktuellt att genom reglering ingripa i verksamheten på marknaden endast i det fall att en marknadsanalys visar att det är nödvändigt. Om förutsättningarna enligt lagen uppfylls, skall Kommunikationsverket utse vissa teleföretag till företag med betydande marknadsinflytande. I syfte att undanröja konkurrenshinder och främja konkurrensen åläggs endast dessa företag de nödvändiga specialskyldigheterna.

Skyldigheterna skall stå i rätt proportion till det mål som eftersträvas. Skyldigheten får inte vara oskälig för ett teleföretag med hänsyn till det eftersträfvade målet att främja konkurrensen. Att skyldigheten är ändamålsenlig och står i rätt förhållande till sitt syfte skall också motiveras. Kommunikationsverkets befogenheter när det inför sådana skyl-

digheter begränsas förutom av bestämmelserna i kommunikationsmarknadslagen dessutom av de allmänna principerna i finländsk förvaltning, såsom proportionalitet och ändamålsbundenhet.

I 18 § 1 mom. finns en förteckning över omständigheter som särskilt skall beaktas när skyldigheter införs. En sådan omständighet är bland annat nyttjanderättens tekniska och ekonomiska ändamålsenlighet med hänsyn till utvecklingsgraden på marknaden och arten av nyttjanderätten. Skyldigheten får enligt detta kriterium inte vara tekniskt eller ekonomiskt oändamålsenlig med hänsyn till det eftersträfvade målet.

När skyldigheter införs skall enligt 18 § 1 mom. 2 punkten nyttjanderättens genomförbarhet med hänsyn till den tillgängliga kapaciteten också övervägas. Om skyldigheten leder till en betydande relativ minskning av den tillgängliga kapaciteten och detta har avsevärda effekter på det företags verksamhet som omfattas av skyldigheten, skall skyldigheten inte införas. En sådan situation är tänkbar t.ex. i ett mobilnät, om det totala antalet kanaler i mobilnätets basstationer utökas genom att kanalerna delas av flera operatörer. Detta skulle leda till att basstationens verkningsgrad sjunker och antalet samtal som förmedlas via basstationen minskar.

Enligt 18 § 1 mom. 3 punkten skall vid införande av en skyldighet avseende nyttjanderätt kraven i anslutning till datasekretess och dataskydd särskilt beaktas. Detta kriterium överlappar delvis den prövningsgrund som nämns i 1 punkten. Den tillämpas på samma sätt som i fråga om exempelsituationen i 1 punkten. Överlåtelseskyldighetens ändamålsenlighet övervägs med stöd av 3 mom. på allmän nivå med tanke på datasekretess och dataskydd för det objekt som omfattas av överlåtelseskyldighet.

När en skyldighet införs skall enligt 4 punkten i samma paragraf hänsyn också tas till investeringar och risker hos företag med betydande marknadsinflytande. Teleföretagets verksamhet skall vara ekonomiskt lönsam. Teleföretaget skall ha möjlighet till skälig avkastning på sina investeringar med beaktande av den risk investeringen medför. Företaget får inte belastas med skyldigheter som urvattnar företagets möjligheter till ekonomiskt lönsam affärsverksamhet på lång

sikt. Kriteriet hänför sig i hög grad till kravet på att skyldigheten skall vara proportionell och ändamålsenlig.

När en skyldighet införs är det enligt 18 § 1 mom. 5 punkten viktigt att på sikt trygga konkurrensen. Med tanke på balansen och konkurrensen på marknaden är det viktigt att det på marknaden finns flera teleföretag som bedriver lönsam affärsverksamhet. De skyldigheter som åläggs också ett företag med betydande marknadsinflytande får inte på sikt utgöra hinder för vettig affärsverksamhet i företaget.

I 38 § skyddas i enskilda fall ett teleföretags eget nyttjande av den tillgängliga kapaciteten och dess rimliga framtida behov i en situation där överlåtelseskyldighet redan ålagts företaget. Teleföretagets eget behov av kapacitetsnyttjande prioriteras alltså också när roamingskyldigheten bedöms.

I Kommunikationsverkets beslut får enligt 127 § ändring i enlighet med förvaltningsprocesslagen sökas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen. Besvärshöjden har enligt 6 § i förvaltningsprocesslagen den vars fördel eller rätt saken kan beröra. Också andra teleföretag än de som beslutet gäller har alltså besvärshöjden i ett beslut som Kommunikationsverket meddelat om åläggande av skyldighet, om beslutet påverkar den ändringssökandes rätt eller fördel. Sökande av ändring kan också gälla Kommunikationsverkets beslut att avstå från att ålägga ett företag med betydande marknadsinflytande en viss skyldighet.

Kommunikationsverket skall enligt förslaget ändra ett förpliktande beslut som det meddelat, om det utifrån en marknadsanalys konstateras ha skett betydelsefulla förändringar i konkurrensläget på marknaden.

Det förfarande enligt 18 § och den prissättningskyldighet som hänför sig till skyldigheten att överlåta nyttjanderätt utreds närmare i RP 112/2002 rd, regeringens proposition till riksdagen med förslag till ändring av lagstiftningen om kommunikationsmarknaden.

Med bestämmelsen om roaming genomförs artikel 12.1 g i tillträdesdirektivet.

38 §. Eget bruk eller eget rimligt framtida behov. I och med att tillämpningsområdet för 34 §, som reglerar nationell roaming, utvidgas enligt förslaget är det nödvändigt att sörja för att teleföretagens eget bruk och eget

rimliga framtida behov också i en roaming-situation tryggas på det sätt som bestämmelsen om egendomsskydd i grundlagen förutsätter. Det föreslås därför att till paragrafen fogas en hänvisning till 34 § som gäller roaming. Bakgrunden till bestämmelserna om egendomsskydd utreds närmare i avsnitt 4.1 samt i den ursprungliga regeringspropositionen 112/2002 rd avseende kommunikationsmarknadslagen.

59 §. Urval av företag som tillhandahåller samhällsomfattande tjänster. Det föreslås att 59 § skall ändras. Enligt 1 mom. skall Kommunikationsverket genom beslut utse ett eller flera teleföretag, företag som tillhandahåller nummerupplysningstjänster eller företag som tillhandahåller telefonkatalogstjänster till operatörer för samhällsomfattande tjänster, om det är nödvändigt för att säkerställa att samhällsomfattande tjänster tillhandahålls inom ett visst geografiskt område.

Att utse ett företag som tillhandahåller samhällsomfattande tjänster är i allmänhet inte nödvändigt, om det finns konkurrens på tjänstemarknaden och därigenom också ett tillräckligt utbud av samhällsomfattande tjänster. Men konkurrensen på marknaden garanterar inte alltid nödvändigtvis förekomsten av sådana samhällsomfattande tjänster som svarar mot definitionerna i lagen. För t.ex. vissa särskilda konsumentgrupper kan det vara svårt att få de bastjänster som de behöver. Genom förfarandet för att utse företag för detta ändamål tryggas därför tillhandahållandet av samhällsomfattande tjänster överallt i Finland och för alla konsumentgrupper.

Att utse företag som tillhandahåller samhällsomfattande tjänster begränsar enligt förslaget inte andra företags rätt att konkurrera om utbudet av samma tjänster på samma område. Ett företag som tillhandahåller samhällsomfattande tjänster får således inte ensamrätt till att tillhandahålla dessa tjänster, utan förfarandet för att utse företag för detta ändamål syftar endast till att garantera ett visst basutbud på tjänstemarknaden. Utbudet av samhällsomfattande tjänster kan i beslutet om val av företag delas upp på olika företag som tillhandahåller olika delar av de samhällsomfattande tjänsterna.

Urvalsförfarandet skall enligt 2 mom. vara effektivt, objektivt, öppet och icke-diskriminerande. Genom bestämmelsen

genomförs artikel 8.2 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/22/EG om samhällsomfattande tjänster och användarens rättigheter avseende elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster (nedan direktivet om samhällsomfattande tjänster), som kommissionen i sin formella underrättelse fäst särskild uppmärksamhet vid.

Utgångspunkten för direktivet om samhällsomfattande tjänster och kommissionens formella underrättelse är att det i fråga om förfarandet för att utse företag som tillhandahåller samhällsomfattande tjänster gäller teleföretagens rätt att bli utsedda till företag för detta ändamål. Därför är bestämmelsen i 59 § 2 mom. formulerad som om det gällde företagets rätt, trots att det i själva verket är fråga om en skyldighet som åläggs företagen. Till operatör för samhällsomfattande tjänster skall enligt 59 § 2 mom. det företag utses som har de bästa förutsättningarna för att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster enligt 1 §.

I praktiken ålägger Kommunikationsverket ett företag denna skyldighet efter att först ha undersökt utbudet av samhällsomfattande tjänster på en viss geografisk marknad och utrett de teleföretag som är verksamma på detta område samt konsumenternas möjligheter att ingå avtal. Kommunikationsverket kan om det så vill också t.ex. genom en annons söka teleföretag som är intresserade av att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster inom ett visst område.

Alternativt kan Kommunikationsverket på tjänstens vägnar utifrån de televerksamhetsanmälningar som görs till verket utreda de verksamma teleföretagen inom området i fråga. Detta förfarande tillämpas i de flesta fall, eftersom man kan anta att det inte är särskilt sannolikt att teleföretagen frivilligt anmäler sitt intresse för ett förfarande som innebär att de åläggs skyldigheter. Oavsett vilket förfarande som tillämpas skall det enligt paragrafen dock vara effektivt, objektivt, öppet och icke-diskriminerande.

Den finska administrativa myndigheten skall redan enligt 6 § i förvaltningslagen (434/2003) bemöta dem som utträttat ärenden hos förvaltningen jämlikt och använda sina befogenheter enbart för syften som är godtagbara enligt lag. Myndigheternas åtgärder skall enligt 6 § i förvaltningslagen vara opar-

tiska och stå i rätt proportion till sitt syfte. De skall enligt 6 § i förvaltningslagen dessutom skydda förväntningar som är berättigade enligt rättsordningen. Förfarandet för att utse företagen i fråga skall självfallet svara mot dessa krav i förvaltningslagen.

Ett företag som tillhandahåller samhällsomfattande tjänster skall inte längre nödvändigtvis vara ett företag med betydande marknadsinflytande, som den gällande lagen förutsätter, utan varje teleföretag kan enligt förslaget framöver bli utsett till operatör för samhällsomfattande tjänster. Till operatör för samhällsomfattande tjänster skall enligt 59 § 2 mom. dock det teleföretag utses som har de bästa förutsättningarna för att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster enligt 1 §.

Syftet med hänvisningen till 1 § i lagen är att särskilt se till att användarnas intressen tryggas. Syftet med kommunikationsmarknadslagen är enligt 1 § att främja utbudet och användningen av tjänster i kommunikationsnät samt att säkerställa att kommunikationsnät och kommunikationstjänster på skäliga villkor är tillgängliga för alla teleföretag och användare i hela landet. Avtalsvilkorens skälighet accentueras särskilt när det gäller att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster, eftersom det är fråga om bastjänster som användarna behöver för att klara av sitt dagliga liv.

Lagens syfte är också att sörja för att de till buds stående möjligheterna till telekommunikation i Finland motsvarar användarnas rimliga behov, konkurrerar sinsemellan, är tekniskt utvecklade, håller god kvalitet, är driftsäkra och trygga samt har förmånliga priser. Bestämmelsen i 1 § tillämpas bland annat när nätkoncessioner beviljas. Tillämpningspraxis i fråga om denna bestämmelse förekommer alltså redan.

På grund av de exceptionella geografiska förhållandena i Finland är särskilt den regionala tillgången till tjänster ett viktigt mål i televerksamheten. Tjänsterna skall svara mot användarnas behov såväl tekniskt som regionalt. I Finland bör enligt förslaget enhetliga tjänster på rimliga villkor vara tillgängliga i hela landet. Detta är särskilt viktigt med tanke på de enskilda konsumenterna.

Användarnas rimliga behov varierar på kommunikationsmarknaden i takt med samhällsutvecklingen och den tekniska utveck-

lingen. Med begreppet användarnas rimliga behov hänvisas i bestämmelsen också till särskilda användargrupper, t.ex. användare med funktionshinder.

Konkurrensen mellan tjänsterna skall gagna användarna. Finländska användare skall ha möjlighet att bland flera leverantörer av kommunikationstjänster välja den konkurrenskraftigaste.

Parametrar som mäter kvaliteten på kommunikationstjänster är enligt direktivet om samhällsomfattande tjänster t.ex. leveranstiden för den första anslutningen till nätet, fel-frekvens per anslutning, väntetid för reparation av fel, svarstid för telefonist- eller nummerupplysningstjänster samt klagomål för felaktiga räkningar.

Att tjänsterna fungerar tekniskt klanderfritt är en del av leveranssäkerheten och annan säkerhet. Målet med leveranssäkerheten och annan säkerhet överlappar delvis målet med hög kvalitet på tjänsterna. Med säkerhet hänvisas utöver till teknisk säkerhet också till målen avseende datasekretess och dataskydd för tjänsterna. Leveranssäkerheten och annan säkerhet för tjänsterna skall vara garanterad också i exceptionella förhållanden.

Hur förmånliga kostnaderna för kommunikationstjänsterna är skall bedömas ur användarnas synvinkel. Vid valet av företag som tillhandahåller samhällsomfattande tjänster är det viktigt att i första hand säkerställa att tjänsterna tillhandahålls så kostnadseffektivt som möjligt.

Utöver prissättningen skall också de andra villkoren för användning av tjänsterna vara både skäliga och tydliga. I kap. 7 i kommunikationsmarknadslagen föreskrivs närmare om särskilt de principer som skall tillämpas i konsumentavtal.

Kommunikationsverket skall enligt 3 mom. ändra det beslut som avses i 1 mom., om det sker betydande förändringar i de omständigheter som ligger till grund för beslutet. Ett beslut om att utse ett företag som tillhandahåller samhällsomfattande tjänster skall med andra ord hävas, om utbudet av dessa tjänster på grund av förändringar i omständigheterna kan garanteras på annat sätt eller om ett företag som utsetts till leverantör av samhällsomfattande tjänster på grund av någon förändring i omständigheterna inte längre uppfyller de förutsättningar som avses i 1 mom.

60 §. Övervakning av priserna på samhällsomfattande tjänster. Kommunikationsverket skall enligt förslaget övervaka prissättningen av de samhällsomfattande tjänster som de utsedda operatörerna tillhandahåller och jämföra den med prisnivån för andra kommunikationstjänster. Genom bestämmelsen genomförs artikel 9.1 i direktivet om samhällsomfattande tjänster.

Syftet med bestämmelsen är att säkerställa att prissättningen av samhällsomfattande tjänster ligger i linje med andra genomsnittliga konsumentpriser och att den är skälig för användarna. Målet med förfarandet för att utse företag som tillhandahåller samhällsomfattande tjänster är att de samhällsomfattande tjänsterna skall produceras så kostnadseffektivt som möjligt och till ett för användarna förmånligt pris. Skyldigheten att följa upp prissättningen syftar till att garantera att detta mål nås.

Någon särskild tidsfrist för Kommunikationsverkets prisuppföljning sätts enligt förslaget inte, utan uppföljningen skall i princip ske fortlöpande. Kommunikationsverket kan i praktiken dock sköta prisuppföljningen genom regelbundna stickprovsundersökningar.

60 a §. Nettokostnaderna för samhällsomfattande tjänster. Enligt 1 mom. definieras nettokostnaderna för samhällsomfattande tjänster som de kostnader för tjänsteproduktionen som operatören för samhällsomfattande tjänster inte kan täcka med intäkterna från dessa tjänster. När intäkterna från tjänsterna fastställs skall i enlighet med del A i bilaga IV till direktivet om samhällsomfattande tjänster alla intäkter som utbudet av samhällsomfattande tjänster medför beaktas, också immateriella värden.

Enligt 2 mom. övervägs ersättning för nettokostnaderna för samhällsomfattande tjänster till teleföretaget endast om det är uppenbart att tillhandahållandet av samhällsomfattande tjänster är en oskälig ekonomisk belastning för företaget i fråga och om företaget kräver ersättning för kostnaderna. Kommunikationsverket skall i ett sådant fall med beaktande av bestämmelserna i bilaga IV till direktivet om samhällsomfattande tjänster beräkna nettokostnaderna för de samhällsomfattande tjänster som den enskilda operatör som krävt ersättning för kostnaderna levererar. Kommunikationsverkets beräknings-

grunder är med stöd av lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) offentliga.

Genom bestämmelsen genomförs artiklarna 12 och 14.1 i och bilaga IV till direktivet om samhällsomfattande tjänster.

60 b §. Ersättning för kostnader som operatören för samhällsomfattande tjänster förorsakats. Den andel av nettokostnaderna för de samhällsomfattande tjänsterna som med hänsyn till företagets storlek, arten av företagsverksamheten och omsättningen av företagets televerksamhet, nummerupplysnings-tjänst eller telefonkatalogstjänst samt andra omständigheter som kan jämföras med dessa utgör en oskälig ekonomisk belastning skall enligt 1 mom. på yrkan av denna operatör för samhällsomfattande tjänster ersättas till operatören av statens medel. Kommunikationsministeriet bestämmer utifrån en kostnadsräkning som görs av Kommunikationsverket om ersättning för de kostnader som avses i 1 mom.

För att kostnaderna skall ersättas förutsätts alltså att Kommunikationsverket på grund av sådana förhållanden som avses i 60 a § har varit tvunget att beräkna nettokostnaderna för tjänsteproduktionen och att dessa med hänsyn till företagets storlek, omsättning och andra motsvarande omständigheter konstateras vara oskäliga. Dessutom förutsätts att det företag som tillhandahåller samhällsomfattande tjänster uttryckligen skall kräva ersättning för kostnaderna genom yrkande till kommunikationsministeriet.

Ringa nettokostnader berättigar ännu inte nödvändigtvis till den ersättning som avses i paragrafen. Ett företag som tillhandahåller samhällsomfattande tjänster kan alltså enligt bestämmelsen bli tvunget att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster också med förlust, om det inte med hänsyn till företagets övergripande ekonomiska situation är oskäligt. Företaget har enligt förslaget inte heller rätt till ersättning för alla nettokostnader, utan enbart för den andel av kostnaderna som utgör en oskälig ekonomisk belastning.

Lösningen är motiverad bland annat för att företaget på grund av sin status som operatör för samhällsomfattande tjänster har konkurrensfördel också på andra tjänstemarknader. Det är dock mycket svårt att påvisa denna fördel i praktiken. Den beskriver i varje fall

också i större utsträckning karaktären av teleföretagens affärsverksamhet. Teleföretaget får inte nödvändigtvis en betydande vinst av en enskild tjänst, men tillhandahållandet av en kommunikationstjänst kan trots det vara meningsfullt och lönsamt med tanke på det övergripande utbud som utgörs av kundernas behov tillsammans med tjänsteutbudet.

Utbudet av samhällsomfattande tjänster kan också utgöra en så liten del av ett teleföretags affärsverksamhet att en eventuell, även betydande förlust inte har någon betydelse för teleföretagets övergripande ekonomiska ställning.

Enligt 3 mom. betalas ersättning retroaktivt för högst ett år efter det att yrkandet gjorts.

Genom bestämmelsen genomförs artikel 13 i och bilaga IV till direktivet om samhällsomfattande tjänster.

60 c §. Skyldighet att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster som avser allmänna telefonitjänster. Teleföretag som Kommunikationsverket på det sätt som avses i 59 § utsett för att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster i form av allmänna telefonitjänster är enligt 1 mom. skyldiga att oberoende av geografiskt läge och till ett skäligt pris tillhandahålla anslutningar till ett allmänt kommunikationsnät på den ort där användaren stadigvarande bor eller finns. Bestämmelsen motsvarar till sin ordalydelse i övrigt gällande 59 §, men skyldigheten är enligt förslaget inte längre knuten enbart till ett fast telefontät och således inte till endast en teknik.

Teleföretaget skall leverera anslutningen inom skälig tid från beställningen. Bestämmelsen motsvarar gällande 59 § 4 mom. Vilken tid som i vilken situation kan anses vara skälig framgår av Kommunikationsverkets redan tillgängliga beslutspraxis.

Den skyldighet att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster som avses i paragrafen kunde t.ex. uppfyllas genom att de mobil-tjänster som för närvarande är tillgängliga erbjuds. Anslutningen skall enligt 2 mom. dock vara sådan att det är möjligt att ringa nödsamtal, ringa och ta emot inrikes- och utlandssamtal samt använda andra sedvanliga telefonitjänster. Bestämmelsen definierar således inte närmare med vilken teknik en anslutning till ett allmänt kommunikationsnät genomförs, men den slår fast de tjänster som via denna anslutning skall kunna användas.

Tjänsterna kan också tillhandahållas via flera anslutningar, om det inte medför oskäliga extra kostnader för användaren. Oskäliga extra kostnader kan t.ex. vara skyldighet att skaffa dyr kringutrustning eller ett flertal öppningsavgifter för abonnemang.

Allmänna telefonitjänster enligt paragrafen kan tillhandahållas genom förmedling av såväl ett fast telefontät som t.ex. ett mobilnät. Anslutningen skall alltid fungera klanderfritt på den ort där användaren stadigvarande bor eller finns och som avtalet gäller, men detta krav förhindrar inte att anslutningen kan användas också mobilt. Om alltså en anslutning via vilken samhällsomfattande tjänster tillhandahålls byggs upp med mobiltelefon-teknik behöver mobiltelefonen inte längre installeras fast, vilket var fallet under den gällande lagens tid, om parterna inte uttryckligen vill gå till väga så.

Ett skäligt pris på en anslutning kan variera på olika håll i landet. Prisets skälighet bör, som också för närvarande, bedömas ur både användarens och teleföretagets synvinkel. Ett skäligt pris kan förutom driftskostnaderna för anslutningen också beakta kostnaderna för byggandet av förbindelsen.

Om det är fråga om en mobiltelefonanslutning skall prissättningens skälighet bedömas utifrån kriteriet att priset åtminstone inte får vara dyrare än driftskostnaderna för en fast anslutning.

Anslutningen skall enligt 2 mom. dessutom möjliggöra en ändamålsenlig Internetförbindelse. Begreppet ändamålsenlig Internetförbindelse skall i detta sammanhang bedömas enligt reglerna i direktivet och alltså på EU-marknadsnivå. I skäl 8 till direktivet om samhällsomfattande tjänster konstateras att med en ändamålsenlig Internetförbindelse som omfattas av samhällsomfattande tjänster inte avses särdeles avancerade överförings-hastigheter. Om tillhandahållandet av bredbandsanslutningar konstateras i kommissionens meddelande av den 24 maj 2005 om samhällsomfattande tjänster (KOM(2005) 203 slutlig) dessutom att bredbandsanslutningar för närvarande inte omfattas av de samhällsomfattande tjänster som avses i direktivet om samhällsomfattande tjänster, eftersom det än så länge inte är fråga om en teknik som majoriteten av användarna har tillgång till.

Med en ändamålsenlig förbindelse avses i paragrafen alltså inte den snabbaste teknik som är tillgänglig, såsom en bredbandsanslutning, utan en anslutning med vilken bastjänsterna i Internet, såsom e-post och bläddrande i Internetsidor, fungerar tillfredsställande. Propositionen syftar inte till att till denna del ändra den aktuella situationen. En sådan ändamålsenlig Internetförbindelse som avses i paragrafen kan i dag tillhandahållas t.ex. med hjälp av en GSM-mobiltelefonanslutning.

Enligt 3 mom. har ett företag som är operatör för samhällsomfattande tjänster rätt att vägra ingå avtal om anslutning som avses i 1 mom. med en användare, om användaren har åtalats eller under det senaste året dömts för störande av post- och teletrafik som begåtts med hjälp av ett teleföretags anslutning eller om användaren har obetalda, förfallna och ostridiga skulder hos någon annan operatör för samhällsomfattande tjänster för användningen av dennes anslutning.

Bestämmelsen motsvarar gällande 60 §. Det föreslås att den av lagstiftningstekniska skäl kombineras med paragrafen om de samhällsomfattande tjänster som gäller allmänna telefonitjänster. Bestämmelserna har ett uppenbart sakligt samband, såsom också de gällande 59 och 60 §.

83 a §. Bestämmelsernas tvingande natur. Det föreslås att 58 a § av lagtekniska skäl flyttas till 7 kap. som sista paragraf. I bestämmelsens innehåll föreslås inga ändringar.

87 §. Kostnadsredovisningssystem. Det föreslås att ett nytt 3 mom. fogas till paragrafen, enligt vilket Kommunikationsverket kan meddela närmare föreskrifter om de uppgifter som samlas in med hjälp av kostnadsredovisningssystemet och om beskrivningen av kostnadsredovisningssystemet. Föreskrifterna kan enligt bestämmelsen gälla uppgifter som är nödvändiga för angivande av sambandet mellan kostnadsredovisningssystemet och prissättningen, innehåll och form vad gäller beskrivningen av kostnadsredovisningssystemet samt lämnande av beskrivningen av kostnadsredovisningssystemet till Kommunikationsverket.

Bakgrunden till förändringen utgörs särskilt av kommissionens rekommendation av den 19 september 2005 om särredovisnings- och kostnadsredovisningssystem enligt re-

gelverket för elektronisk kommunikation (2005/698/EG), för vilken närmare redogörs i avsnitt 2.2. Syftet med befogenheten att meddela föreskrifter är att sörja för att Kommunikationsverket har de befogenheter som avses i kommissionens rekommendation.

88 §. Tillsyn över kostnadsredovisningssystemet. Teleföretaget skall enligt 1 mom. välja en sådan godkänd och oberoende revisor som avses i revisionslagen (936/1994) för granskning av teleföretagets kostnadsredovisningssystem i samband med revisionen av teleföretaget. I den gällande lagen uttrycks samma sak med passiv, vilket har lett till praktiska problem. Att välja en revisor som granskar kostnadsredovisningssystemet uttrycks enligt förslaget tydligare som uttryckligen teleföretagets skyldighet i fortsättningen.

Revisorn skall enligt 1 mom. upprätta en berättelse över granskningen. Teleföretaget skall lämna berättelsen till Kommunikationsverket före utgången av augusti månad efter det att teleföretagets räkenskapsperiod utgått. Den gällande bestämmelsen preciseras genom att den kompletteras med en tidsfrist för tillställande av revisionsrapporten. Tidsfristen hänför sig till Kommunikationsverkets skyldighet att offentliggöra sin egen berättelse.

Kommunikationsverket kan enligt det nya 2 mom. meddela närmare föreskrifter om vilka uppgifter och vilket material som skall ingå i revisionsberättelsen. Föreskrifterna kan enligt paragrafen vara allmänna uppgifter om det teleföretag som granskas och om granskningssättet, det material som omfattas av granskningsskyldigheten, kriterier som utvisar om teleföretagets verksamhet svarar mot de skyldigheter som företaget ålagts samt det material som skall bifogas som bilaga till revisionsberättelsen.

Syftet är att utveckla förfarandet för uppgörande av revisorernas utlåtande så att det är mer detaljerat än det nuvarande negativa utlåtandet. Genom Kommunikationsverkets föreskrifter kan man bland annat påverka granskningens tillförlitlighet och de mått som används för den samt fastställa revisionsberättelsens minimiinnehåll och de bilagor som skall fogas till berättelsen.

Enligt 3 mom. skall Kommunikationsver-

ket årligen offentliggöra en berättelse om hur kostnadsredovisningssystemen följs i teleföretagen. Bestämmelsen är med undantag för att ett ord strukits densamma som i den gällande lagen. Förändringen gäller enbart språkdräkten.

2. Närmare bestämmelser och föreskrifter

Det föreslås att två nya befogenheter för Konkurrensverket att meddela föreskrifter tas in i lagen. Vardera befogenheten hänför sig till tillsynen över kostnadsredovisningssystemet.

Bemyndigandena stämmer överens med bestämmelserna i 80 § 2 mom. i grundlagen. Bestämmelsens betydelse i sak kräver inte att saken regleras genom lag eller förordning och bemyndigandena är tillräckligt tydligt preciserade och till sitt tillämpningsområde noggrant avgränsade. Det är här fråga om detaljer som i sak är av ringa betydelse och regleringen av dem är inte är förenad med någon betydande prövningsrätt.

3. Ikraftträdande

Lagen avses träda i kraft så snart som möjligt efter det att den har antagits. Att lagen snabbt träder i kraft är av betydelse särskilt med tanke på bestämmelserna om samhällsomfattande tjänster, eftersom kommissionen i fråga om dessa sänt Finland en formell underrättelse.

4. Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

4.1. Egendomsskydd och näringsfrihet

I propositionen föreslås att kommunikationsmarknadslagen ändras. En del av de föreslagna ändringarna är betydelsefulla med tanke på fri- och rättigheterna i grundlagen. Förslaget bör granskas särskilt med tanke på bestämmelserna om egendomsskydd i 15 § i grundlagen.

Enligt 15 § i grundlagen är vars och ens egendom tryggad. Om expropriation av egendom för allmänt behov mot full ersättning bestäms i lag. Grundlagsutskottet har i sin utlåtandep Praxis behandlat ärendet bland

annat i utlåtandena GrUU 1/1996 rd (ändring av telelagen), GrUU 47/1996 rd (telemarknadslagen), GrUU 34/2000 rd och GrUU 5/2001 rd (ändring av telemarknadslagen), GrUU 8/2002 rd (ändring av lagstiftningen om kommunikationsmarknaden) samt GrUU 61/2002 rd (kommunikationsmarknadslagen).

Utskottets utlåtandep Praxis kan sammanfattas till att förpliktelsestämmer överens med grundlagen med hänsyn till egendomens speciella karaktär, om skyldigheterna finns inskrivna i tydliga bestämmelser och är skäliga med avseende på ägaren. Grundlagsutskottet har även ansett det vara en viktig punkt att skyldigheterna begränsas av ägarens existerande behov och rimliga framtida behov.

Bestämmelserna om obligatorisk roaming i propositionen skall granskas med avseende på egendomsskydd. Det finns en godtagbar orsak till åläggande av roamingskyldighet, eftersom en normal användning av mobiltelefoner och därigenom individens yttrandefrihet förutsätter det.

När kommunikationsverket inför en skyldighet begränsas dess prövningsrätt av villkoren i 18 § i kommunikationsmarknadslagen. Enligt dessa skall skyldigheten bland annat vara nödvändig för att främja konkurrensen och stå i rätt proportion till det eftersträfvade målet. I 18 § finns ett flertal andra villkor som begränsar myndighetens befogenheter och som närmare framgår av detaljmotiveringen till den föreslagna paragrafen om roaming. Nyttjanderätten överläts enligt 84 § till skäligt pris och när det fastställs beaktas enligt paragrafen också en skälig avkastning på kapitalet. Teleföretagets eget bruk och eget rimliga framtida behov skyddas i 38 §. Förslaget uppfyller till denna del de krav som ställs i grundlagsutskottets tolkningspraxis.

Till företags skyldighet att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster kan också hänföra sig aspekter avseende egendomsskydd eller näringsfrihet.

Syftet med åläggandet av skyldigheten att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster i propositionen är att överallt i landet trygga en rättvis tillgång på de allmänna telefoni-tjänster som inbegrips i de samhällsomfattande tjänsterna överallt i landet. Därför kan

åläggandet av skyldigheten anses vara godtagbar och påkallad av ett vägande samhällsligt behov.

Grundlagsutskottet har bland annat i ett utlåtande om lagen om posttjänster (GrUU 28/2000 rd) konstaterat att åläggandet av skyldighet att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster inte får vara oskäligt för ett företag. En skyldighet som åläggs utan ansökan får således inte bli alltför betungande för företaget, utan skyldigheten skall stå i rätt proportion till verksamhetens art och omfattning.

Oskäligen kostnader förorsakade av skyldigheten att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster föreslås bli ersatta av statens medel. Om ersättning för kostnader bestämmer kommunikationsministeriet utifrån en kostnadskalkyl uppgjord av Kommunikationsverket. Ministeriet beaktar vid sin prövning de i lagen nämnda kriterierna genom vilka kostnadernas skälighet bedöms i förhållande till företagets övergripande ekonomiska ställning.

Förslaget innebär till denna del en förbät-

ring av företagens nuvarande ställning, eftersom kostnaderna för samhällsomfattande tjänster enligt gällande lag skall bäras av teleföretagen utan att företagen ens har någon möjlighet att få ersättning för kostnaderna. Förslaget kan också allmänt bedömas minska kostnaderna för samhällsomfattande tjänster, eftersom teleföretagen framöver kan välja den teknik med hjälp av vilken allmänna telefonitjänster tillhandahålls.

Bestämmelserna om tillhandahållandet av samhällsomfattande tjänster uppfyller därigenom också kraven på att en inskränkning av de grundläggande fri- och rättigheterna skall stå i proportion till syftet.

4.2. Bedömning av lagstiftningsordningen

Med stöd av vad som anförts ovan anser regeringen att lagförslagen kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lagförslag

Lag**om ändring av kommunikationsmarknadslagen**

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i kommunikationsmarknadslagen av den 23 maj 2003 (393/2003) 35 och 58 a §, av dem 58 a § sådan den lyder i lag 759/2006,
ändras 2 § 27 punkten, 34 och 38 §, av dem 38 § sådan den lyder i lag 26/2006, samt 59 och 60, vilka samtidigt flyttas till det nya 6 a kap. som fogas till lagen, och 88 §, samt
fogas till 2 § en ny 28 punkt, till lagen ett nytt 6 a kap. och en ny 83 a § samt till 87 § ett nytt 3 mom. som följer:

2 §

Definitioner

I denna lag avses med

27) *konsument* en fysisk person som använder tjänster i huvudsak för något annat ändamål än näringsverksamhet,

28) *samhällsomfattande tjänster* tillhandahållande av allmänna telefonitjänster på ett visst ställe samt tillhandahållande av nummerupplysningstjänster eller telefonkatalogstjänster.

34 §

Skyldighet att ordna nationell roaming

Kommunikationsverket kan genom ett beslut enligt 18 § ålägga företag med betydande marknadsinflytande som är verksamma i ett mobilnät en skyldighet att ordna nationell roaming.

38 §

Eget bruk eller eget rimligt framtida behov

Trots att en skyldighet införts med stöd av 23–30, 34 och 36 § finns skyldigheten inte, om föremålet för nyttjanderätten är i teleföretagets eller ett i 26 § 3 mom. avsett företags

eget bruk eller behövs för dessa företags eget rimliga framtida behov.

6 a kap.

Bestämmelser om samhällsomfattande tjänster

59 §

Urval av företag som tillhandahåller samhällsomfattande tjänster

Kommunikationsverket skall genom beslut utse ett eller flera teleföretag, företag som tillhandahåller nummerupplysningstjänster eller företag som tillhandahåller telefonkatalogstjänster till operatörer för samhällsomfattande tjänster, om det är nödvändigt för att säkerställa att samhällsomfattande tjänster tillhandahålls inom ett visst geografiskt område.

Urvalsförfarandet skall vara effektivt, objektivet, öppet och icke-diskriminerande. Till operatör för samhällsomfattande tjänster skall det företag utses som har de bästa förutsättningarna för att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster enligt 1 §.

Kommunikationsverket skall ändra det beslut som avses i 1 mom., om det sker betydande förändringar i de omständigheter som ligger till grund för beslutet.

60 §

Övervakning av priserna på samhällsomfattande tjänster

Kommunikationsverket skall övervaka prissättningen av de samhällsomfattande tjänster som de utsedda operatörerna tillhandahåller och jämföra den med prisnivån för andra kommunikationstjänster.

60 a §

Nettokostnaderna för samhällsomfattande tjänster

Med nettokostnaderna för samhällsomfattande tjänster avses de kostnader för tjänsteproduktionen som operatören för samhällsomfattande tjänster inte kan täcka med intäkterna från dessa tjänster.

Om det är uppenbart att tillhandahållandet av samhällsomfattande tjänster är en oskälig ekonomisk belastning för ett företag som tillhandahåller samhällsomfattande tjänster, skall Kommunikationsverket på yrkande av operatören beräkna nettokostnaderna för de samhällsomfattande tjänsterna.

Kommunikationsverket är vid beräkning av nettokostnaderna inte bundet av de uppgifter som operatören för samhällsomfattande tjänster har lämnat eller de principer operatören iakttagit vid beräkningen av kostnaderna.

60 b §

Ersättning för kostnader som operatören för samhällsomfattande tjänster förorsakats

Den andel av nettokostnaderna för de samhällsomfattande tjänsterna som med hänsyn till företagets storlek, arten av företagsverksamhet och omsättningen av företagets televerksamhet, nummerupplysningstjänst eller telefonkatalogstjänst samt andra omständigheter som kan jämföras med dessa utgör en oskälig ekonomisk belastning skall på yrkan av denna operatör för samhällsomfattande tjänster ersättas till operatören av statens medel.

Kommunikationsministeriet bestämmer utifrån en nettokostnadskalkyl som görs av Kommunikationsverket om ersättning för de

kostnader som avses i 1 mom.

Ersättning betalas retroaktivt för högst ett år efter det att yrkandet gjorts.

60 c §

Skyldighet att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster som avser allmänna telefonitjänster

Teleföretag som Kommunikationsverket i enlighet med 59 § utsett för att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster i form av allmänna telefonitjänster är skyldiga att oberoende av geografiskt läge och till ett skäligt pris tillhandahålla anslutningar till ett allmänt kommunikationsnät på den ort där användaren stadigvarande bor eller finns. Teleföretagen skall leverera anslutningen inom skälig tid från beställningen.

Anslutningen skall vara sådan att det är möjligt att ringa nödsamtal, ringa och ta emot inrikes- och utlandssamtal samt använda andra sedvanliga telefonitjänster. Anslutningen skall dessutom möjliggöra en ändamålsenlig Internetförbindelse. Teleföretaget kan också tillhandahålla de ovannämnda tjänsterna via flera anslutningar, om det inte medför oskäliga extra kostnader för användaren.

Ett företag som är operatör för samhällsomfattande tjänster har rätt att vägra ingå avtal om anslutning som avses i 1 mom. med en användare, om användaren har åtalats eller under det senaste året dömts för störande av post- och teletrafik som begåtts med hjälp av ett teleföretags anslutning eller om användaren har obetalda, förfallna och ostridiga skulder hos någon annan operatör för samhällsomfattande tjänster för användningen av dennes anslutning.

7 kap.

Användarens rättigheter

83 a §

Bestämmelsernas tvingande natur

Avvikelse från bestämmelserna i detta kapitel får inte genom avtal göras till nackdel för konsumenten. Bestämmelserna i 67 a – 67 i, 71–75 och 78–80 § i detta kapitel till-

lämpas på andra avtal än avtal med konsumenter endast om inget annat har överenskommit.

87 §

Kostnadsredovisningssystem

 Kommunikationsverket kan meddela närmare föreskrifter om de uppgifter som samlas in med hjälp av kostnadsredovisningssystemet och om beskrivningen av kostnadsredovisningssystemet. Föreskrifterna kan gälla

- 1) uppgifter som är nödvändiga för att visa sambandet mellan kostnadsredovisningssystemet och prissättningen,
- 2) innehållet och utformningen av beskrivningen av kostnadsredovisningssystemet,
- 3) lämnande av beskrivningen av kostnadsredovisningssystemet till Kommunikationsverket.

88 §

Tillsyn över kostnadsredovisningssystemet

Teleföretaget skall välja en sådan godkänd och oberoende revisor som avses i revisions-

lagen (936/1994) för granskning av teleföretagets kostnadsredovisningssystem i samband med revisionen av teleföretaget. Revisorn skall upprätta en berättelse över granskningen. Teleföretaget skall lämna berättelsen till Kommunikationsverket före utgången av augusti månad efter det att teleföretagets räkenskapsperiod utgått.

Kommunikationsverket kan meddela närmare föreskrifter om vilka uppgifter och vilket material som skall ingå i revisionsberättelsen. Föreskrifterna kan gälla

- 1) allmänna uppgifter om det teleföretag som granskas och om granskningssättet,
- 2) det material som omfattas av granskningsskyldigheten,
- 3) kriterier som utvisar om teleföretagets verksamhet svarar mot de skyldigheter företaget ålagts
- 4) det material som skall bifogas som bilaga till revisionsberättelsen.

Kommunikationsverket skall årligen offentliggöra en berättelse om hur kostnadsredovisningssystemen följs i teleföretagen.

 Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors den 15 september 2006

Republikens President

TARJA HALONEN

Kommunikationsminister *Susanna Huovinen*

Lag

om ändring av kommunikationsmarknadslagen

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i kommunikationsmarknadslagen av den 23 maj 2003 (393/2003) 35 och 58 a §, av dem 58 a § sådan den lyder i lag 759/2006,
ändras 2 § 27 punkten, 34 och 38 §, av dem 38 § sådan den lyder i lag 26/2006, samt 59 och 60, vilka samtidigt flyttas till det nya 6 a kap. som fogas till lagen, och 88 §, samt
fogas till 2 § en ny 28 punkt, till lagen ett nytt 6 a kap. och en ny 83 a § samt till 87 § ett nytt 3 mom. som följer:

Gällande lydelse

2 §

Definitioner

I denna lag avses med

27) *konsument* en fysisk person som använder tjänster i huvudsak för något annat ändamål än näringsverksamhet.

34 §

Skyldighet att ordna nationell roaming

Ett nätföretag med betydande marknadsinflytande som har koncession i ett GSM-nät är skyldigt att förhandla om roaming med ett nätföretag som har koncession i ett tredje generationens mobilnät.

Kommunikationsverket kan på anhållan av ett annat teleföretag genom ett beslut enligt 18 § ålägga ett företag med betydande marknadsinflytande en skyldighet att ordna

Föreslagen lydelse

2 §

Definitioner

I denna lag avses med

27) *konsument* en fysisk person som använder tjänster i huvudsak för något annat ändamål än näringsverksamhet,

28) *samhällsomfattande tjänster tillhandahållande av allmänna telefonitjänster på ett visst ställe samt tillhandahållande av nummerupplysningstjänster eller telefonkatalogstjänster.*

34 §

Skyldighet att ordna nationell roaming

Kommunikationsverket kan genom ett beslut enligt 18 § ålägga företag med betydande marknadsinflytande som är verksamma i ett mobilnät en skyldighet att ordna nationell roaming.

roaming på vissa geografiska områden, om det teleföretag som anhåller om roaming inte har ett eget GSM-nät i området eller en avtalsbaserad rätt till roaming i ett annat GSM-nät och om minst 20 procent av befolkningen inom hela koncessionsområdet för det teleföretag som anhåller om roaming är permanent bosatt inom täckningsområdet för företagets tredje generationens mobilnät. Med geografiska områden avses ekonomiska regioner enligt 7 § lagen om regional utveckling (1135/1993).

Den rätt till roaming som avses i 2 mom. kan beviljas ett teleföretag endast en gång.

Teleföretag som Kommunikationsverket ålagt den skyldighet som avses i 2 mom. skall iakttä 35 §, om inget annat överenskomms om villkoren för roaming.

35 §

(upphävs)

Villkor för nationell roaming

Roaming varar högst åtta år. Roaming upphör inom varje geografiskt område senast två år efter att ett tredje generationens mobilnät som ägs av ett företag med betydande marknadsinflytande täcker minst 80 procent av området.

Kommunikationsverket skall i sitt beslut definiera på vilken radioteknisk nivå den förutsättning som avses i 1 mom. uppfylls. Roamingens upphörande fastställs vid behov genom ett beslut av Kommunikationsverket. Kommunikationsverket kan förlänga de tidsfrister som avses i 1 mom. för ekonomiska regioner med en invånartäthet på högst fem invånare per kvadratkilometer.

Det teleföretag som anhåller om roaming skall ersätta ett företag med betydande marknadsinflytande för kostnader som uppstått då GSM-nätets förmedlingskapacitet utökats, om förmedlingskapaciteten på grund av roaming permanent måste utökas med mer än 10 procent.

Rätten till roaming gäller alla kommunikationstjänster som företag med betydande marknadsinflytande tillhandahåller i GSM-nät, om det inte är tekniskt omöjligt.

38 §

Begränsningar för skyldigheter

Trots att en skyldighet införts med stöd av 23–30 och 36 § finns skyldigheten inte, om föremålet för nyttjanderätten är i teleföretagets eller ett i 26 § 3 mom. avsett företags eget bruk eller behövs för dessa företags eget rimliga framtida behov.

7 kap

Användarens rättigheter

59 §

Användarens rätt till anslutning i ett fast telefontät

Ett teleföretag med betydande marknadsinflytande i ett fast telefontät inom ett visst verksamhetsområde är skyldigt att inom sitt verksamhetsområde oberoende av geografiskt läge och till ett skäligt pris tillhandahålla en anslutning till det fasta telefontätet på den ort där användaren stadigvarande bor eller finns.

Om ett sådant teleföretag som avses i 1 mom. inte existerar, har det teleföretag vars marknadsandel mätt i antalet anslutningar är störst på det aktuella området den skyldighet som avses i momentet.

Den telefonanslutning som tillhandahålls skall vara sådan att det är möjligt att ringa och ta emot närsamtal, fjärrsamtal, utlandsamtal och andra sedvanliga samtal samt att sända och ta emot telefax från den. Telefonanslutningen skall ytterligare möjliggöra ändamålsenliga Internetförbindelser.

Teleföretaget skall leverera telefonanslutningen inom skälig tid från beställningen.

38 §

Eget bruk eller eget rimligt framtida behov

Trots att en skyldighet införts med stöd av 23–30, 34 och 36 § finns skyldigheten inte, om föremålet för nyttjanderätten är i teleföretagets eller ett i 26 § 3 mom. avsett företags eget bruk eller behövs för dessa företags eget rimliga framtida behov.

6 a kap.

Bestämmelser om samhällsomfattande tjänster

59 §

Urval av företag som tillhandahåller samhällsomfattande tjänster

Kommunikationsverket skall genom beslut utse ett eller flera teleföretag, företag som tillhandahåller nummerupplysningstjänster eller företag som tillhandahåller telefonkatalogstjänster till operatörer för samhällsomfattande tjänster, om det är nödvändigt för att säkerställa att samhällsomfattande tjänster tillhandahålls inom ett visst geografiskt område.

Urvalsförfarandet skall vara effektivt, objektivt, öppet och icke-diskriminerande. Till operatör för samhällsomfattande tjänster skall det företag utses som har de bästa förutsättningarna för att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster enligt 1 §.

Kommunikationsverket skall ändra det beslut som avses i 1 mom., om det sker betydande förändringar i de omständigheter som ligger till grund för beslutet.

60 §

Rätt att vägra ingå avtal om anslutning till ett fast telefontät

Ett teleffretag har rätt att vägra ingå avtal om anslutning till ett fast telefontät med en användare, om denne har åtalats eller under det senaste året dömts för störande av post- och teletrafik som begåtts med hjälp av ett teleffretags anslutning eller om användaren har obetalda, förfallna och ostridiga skulder för användningen av ett teleffretags anslutning som avses i 59 §.

60 §

Övervakning av priserna på samhällsomfattande tjänster

Kommunikationsverket skall övervaka prissättningen av de samhällsomfattande tjänster som de utsedda operatörerna tillhandahåller och jämföra den med prisnivån för andra kommunikationstjänster.

60 a §

Nettokostnaderna för samhällsomfattande tjänster

Med nettokostnaderna för samhällsomfattande tjänster avses de kostnader för tjänstproduktionen som operatören för samhällsomfattande tjänster inte kan täcka med intäkterna från dessa tjänster.

Om det är uppenbart att tillhandahållandet av samhällsomfattande tjänster är en oskäligen ekonomisk belastning för ett företag som tillhandahåller samhällsomfattande tjänster, skall Kommunikationsverket på yrkande av operatören beräkna nettokostnaderna för de samhällsomfattande tjänsterna.

Kommunikationsverket är vid beräkning av nettokostnaderna inte bundet av de uppgifter som operatören för samhällsomfattande tjänster har lämnat eller de principer operatören iakttagit vid beräkningen av kostnaderna.

60 b §

Ersättning för kostnader som operatören för samhällsomfattande tjänster förorsakats

Den andel av nettokostnaderna för de samhällsomfattande tjänsterna som med hänsyn till företagets storlek, arten av företagsverksamheten och omsättningen av fö-

retagets televerksamhet, nummerupplysningstjänst eller telefonkatalogstjänst samt andra omständigheter som kan jämföras med dessa utgör en oskälig ekonomisk belastning skall på yrkan av denna operatör för samhällsomfattande tjänster ersättas till operatören av statens medel.

Kommunikationsministeriet bestämmer utifrån en nettokostnadskalkyl som görs av Kommunikationsverket om ersättning för de kostnader som avses i 1 mom.

Ersättning betalas retroaktivt för högst ett år efter det att yrkandet gjorts.

60 c §

Skyldighet att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster som avser allmänna telefonitjänster

Teleföretag som Kommunikationsverket i enlighet med 59 § utsett för att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster i form av allmänna telefonitjänster är skyldiga att oberoende av geografiskt läge och till ett skäligt pris tillhandahålla anslutningar till ett allmänt kommunikationsnät på den ort där användaren stadigvarande bor eller finns. Teleföretagen skall leverera anslutningen inom skälig tid från beställningen.

Anslutningen skall vara sådan att det är möjligt att ringa nödsamtal, ringa och ta emot inrikes- och utlandssamtal samt använda andra sedvanliga telefonitjänster. Anslutningen skall dessutom möjliggöra en ändamålsenlig Internetförbindelse. Teleföretaget kan också tillhandahålla de ovan nämnda tjänsterna via flera anslutningar, om det inte medför oskäliga extra kostnader för användaren.

Ett företag som är operatör för samhällsomfattande tjänster har rätt att vägra ingå avtal om anslutning som avses i 1 mom. med en användare, om användaren har åtalats eller under det senaste året dömts för störande av post- och teletrafik som begåtts med hjälp av ett teleföretags anslutning eller om användaren har obetalda, förfallna och ostridiga skulder hos någon annan operatör för samhällsomfattande tjänster för användningen av dennes anslutning

7 kap.

Användarens rättigheter

83 a §

Bestämmelsernas tvingande natur

Avvikelse från bestämmelserna i detta kapitel får inte genom avtal göras till nackdel för konsumenten. Bestämmelserna i 67 a – 67 i, 71–75 och 78–80 § i detta kapitel tillämpas på andra avtal än avtal med konsumenter endast om inget annat har överenskommits.

87 §

Kostnadsredovisningssystem

Kommunikationsverket kan genom ett beslut enligt 18 § ålägga ett företag med betydande marknadsinflytande en skyldighet att använda ett kostnadsredovisningssystem, om det behövs för att prissättningen på partimarknaden eller detaljmarknaden skall kunna övervakas.

Teleföretaget får själv välja vilket kostnadsredovisningssystem det använder. Teleföretaget skall för Kommunikationsverket göra upp en beskrivning av kostnadsredovisningssystemet, av vilken framgår åtminstone kostnadernas huvudtitlar och de regler enligt vilka kostnaderna fördelas.

87 §

Kostnadsredovisningssystem

Kommunikationsverket kan meddela närmare föreskrifter om de uppgifter som samlas in med hjälp av kostnadsredovisningssystemet och om beskrivningen av kostnadsredovisningssystemet. Föreskrifterna kan gälla

1) uppgifter som är nödvändiga för att visa sambandet mellan kostnadsredovisningssystemet och prissättningen,

2) innehållet och utformningen av beskrivningen av kostnadsredovisningssystemet,

3) lämnande av beskrivningen av kostnadsredovisningssystemet till Kommunikationsverket.

88 §

Skyldighet att övervaka kostnadsredovisningssystem

En sådan godkänd och oberoende revisor som avses i revisionslagen (936/1994) skall granska ett teleföretags kostnadsredovisningssystem i samband med revisionen av teleföretaget. Revisorn skall över granskningen upprätta en berättelse som skall tillställas Kommunikationsverket.

Kommunikationsverket skall årligen offentliggöra en berättelse om hur de kostnadsredovisningssystem som avses i 87 § följs i de aktuella teleföretagen.

88 §

Tillsyn över kostnadsredovisningssystemet

Teleföretaget skall välja en sådan godkänd och oberoende revisor som avses i revisionslagen (936/1994) för granskning av teleföretagets kostnadsredovisningssystem i samband med revisionen av teleföretaget. Revisorn skall upprätta en berättelse över granskningen. Teleföretaget skall lämna berättelsen till Kommunikationsverket före utgången av augusti månad efter det att teleföretagets räkenskapsperiod utgått.

Kommunikationsverket kan meddela närmare föreskrifter om vilka uppgifter och vilket material som skall ingå i revisionsberättelsen. Föreskrifterna kan gälla

1) allmänna uppgifter om det teleföretag som granskas och om granskningssättet,

2) det material som omfattas av granskningsskyldigheten,

3) kriterier som utvisar om teleföretagets verksamhet svarar mot de skyldigheter företaget ålagts

4) det material som skall bifogas som bilaga till revisionsberättelsen.

Kommunikationsverket skall årligen offentliggöra en berättelse om hur kostnadsredovisningssystemen följs i teleföretagen.

Denna lag träder i kraft den 20 .
